Europos LIETUVIS

Nr. 5(646). 1961. II. 1 — Londonas, 1961 metų, vasario mėn. 1 d. — XV metai

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LIETUVOS SKURDINIMAS IR RUSINIMAS

J. VILČINSKO PRANEŠIMO MINTYS APIE PADĖTĮ LIETUVOJE DBLS SUVAŽIAVIMUI

Praeitą vasarą Skotijos komunis tuojančių lietuvių ekskursija buvo nuvykusi į Lietuvą, kurios dalyviai tikėjosi paviešėti pas savo gimines ir arčiau pažinti tenykštes gyvenimo sąlygas. Ekskursija buvo labai gražiai sutikta Vilniuje, vežiota po gražesnes vietas, apgyvendinta geriausiuose viešbučiuose (pvz., Kaune — Metropolio viešbutyje), vaišinta ir valgydinta, bet retam iš jų pavyko susitikti su savo giminėmis, ypač jeigu jie gyvena kolchozuose.

Vienas tokių ekskursantų, paklaustas apie gyvenimo sąlygas Lietuvoje, atsakė: „Nieko nežinau — visą laiką buvau girtas". Bet sunkios gyvenimo salygos matyti iš to, jog, pagal tų pačių ekskursantų pasakojimus, ten visi vagia, ar tie, kurie dirba fabrikuose, ar kolchozuose, nes kitaip nepajėgia pragyventi.

Sunkiausia materialinė padėtis yra kolchozų darbininkų, o po jų seka miesto nekvalifikuoti darbininkai. Šie gauna mažiausius atlyginimus. Komunistiniai pareigūnai nuolat ragina kelti darbo našumą, t.y. sunkiau dirbti, o kai nėra tikrųjų profesinių sąjungų, tai darbininkai neturi galimybių išsikovoti geresnių atlyginimų.

Kiek komunistams rūpi darbo žmonių gerovė, matyti iš sveikatos ministerio atsišaukimo, kuris neseniai buvo išspausdintas Vilniaus spaudoje. Sveikatos sumetimais jis ragina pirmoje eilėje švariai užlaikyti kiaulides, o tik antroje vietoje mini reikala statyti pirtis kolchozininkams. Tame pat laikraštyje, tur būt, per kažkokio kenkėjo malonę, buvo išspausdintas laiškas redakci jai, kuriame sakoma, kad kažkur Suvalkijoj nesama kolchozinės pir ties ir negaunama medžiagos pir čiai statyti. Tas kolchozininkas siū lo susinešti po plyta ir po lenta ir tokiu būdu pasistatyti kolchoze pirtį.

Iš šios korespondencijos matyti, kiek valdžia rūpinasi okupuoto krašto gyventojais. Jiems uždedamos pareigos auginti kiaules, kurias suvalgys Maskvos kolonistai, pristatyti grūdus, kurie, gal būt, bus parduoti „Vakarų imperialistams", o patiems dirbantiesiems nė ra net pačių primityvių gyvenimo sąlygų.

Rusifikacijos procesas vykdomas keliais būdais. Maskvos pavyzdžiu 1960 m. spalio 14 d. komunistų vadeivos Vilniuje suruošė „susitikimą" su Lietuvos meno darbuotojais, kurio metu Sniečkus pasakė pamokslą Lietuvos menininkams, po Stalino mirties pradėjusiems iškrypti iš Kremliaus vėžiu.

Pasakęs, kad „mes ryžtingai kovojame prieš komandavimą literatūroje ir mene", jis žemai nusilenkė draugui Suslovui ir perdavė ne savo, o Maskvos įsakymus Lietuvos menininkams. Suslovas buvo pasakęs: „Būtų neteisinga laikyti nacio naline tradicija tik tai, kas skiria vieną nacionalinę kultūrą nuo kitos, tik tai, kas susiję su tautos pra eitimi, su jos istorija, su tuo, kas at spindėjo prislėgtų tautų gyvenimą ir nacionalinės priespaudos sąlygo mis. Reikia akyliau įžiūrėti ir palai kyti naujas (atseit, rusiškas) tradicijas, bendrus bruožus, kurie susidaro bendraujant tarybinėms socialistinėms nacijoms komunizmo statyboje".

Sniečkus pasakė, kad dabartiniuose lietuvių kūriniuose pasireiškė atvirkščia tendencija — „reikšti visų pirma tai, kas skiria lietuvių li teratūrą ir meną, jų tematiką, problematiką nuo kitų brolių tautų literatūros ir meno".

Atrodytų, kad tai yra visai natūralu. Atrodo, kad taip ir turėtų būti, jog lietuviai menininkai kurtų tai, kas jiems yra artima, sava, t.y. lietuviška. Bet Sniečkus tvirtina, kad „dar ir šiandien šias lietuvių tautos „išskirtinumo", „savitumo" teorijas bando propaguoti užjūryje lietuviškų buržuazinių nacionalistų likučiai. Atseit, Lietuvoje tai daryti nevalia. Jis kovoja prieš „komandavimą literatūroje ir mene", bet tuo pat laiku duoda įsakymą, kaip reikia kurti. Jis nurodo, kad rašytojų kūriniuose turėtų deramą vietą užimti „komunistinio darbo brigados, mūsų laikų didvyriai — aktyvūs komunizmo statytojai". Tas pats liečia ir vaizduojamąjį meną, nes jis sako, kad „vis dar esti atsilikimo nuo brolių respublikų". Priekaištas daromas ir kompozitoriams ir poetams. Visi jie dabar privalės vaizduoti tautų draugystę, kurti rusiškomis temomis ir ko mažiausiai užsiminti apie Lietuvą, savo tėvynę.

Suvažiavimas, išklausęs šio pranešimo, nutarė pasiųsti padėka D. Britanijos užsienio reikalų ministeriui už Sovietų kolonializmo Lietuvoje iškėlimą tarptautiniame forume.

Septynios DIENOS

PALEIDO LAKŪNUS

Sov. Sąjunga paleido grįžti namo du amerikiečių lakūnus, kurie buvo suimti numušus ties Beringo jūrą lėktuvą RB-47. Kiti lakūnai žuvo, o šiuos gyvus likusius amerikiečiai seniai jau reikalavo paleisti.

Tai yra Sov. Sąjungos mostas gerinti santykiams su Amerika, naujajam prezidentui perėmus valdžią.

AREŠTUOTA KOMUNISTŲ

V. Vokietijos policija suėmė eilę komunistų, turėjusių R. Vokietijos pinigais išlaikomas organizacijas. Centras buvo Hamburge.

Ta proga atimta 4 spausdinimo presai, 10 automobilių ir sunkvežimių, tūkstančiai at sišaukimų ir 14.000 markių.

GAUDO LAIVĄ SU SUKILĖLIAIS

Portugalijos vyriausybė pasiprašė amerikiečių ir britų ateiti į pagalbą ir pati palei do savo laivyną gaudyti Santa Maria kaleivinio laivo. Laivą perėmė sukilėliai prieš Salazaro vyriausybę, bet jame yra 600 keleivių. Amerikiečiai laivo kapitonui įsakė neutraliame uoste išlaipinti keleivius.

DOLERIO KLAUSIMAS

Per pastaruosius keleris metus labai daug Amerikos dolerių yra atsidūrę užsieniuose. Dėl to pavojuje dabar yra krašto ekonominis gyvenimas.

Eisenhowerio vyriausybė ėmėsi pirmųjų priemonių tam reikalui tvarkyti. Dabar — naujoji vyriausybė ruošia planą tam reika lui sutvarkyti.

BELGIJA SKELBIA RINKIMUS

Netekusi Kongo, Belgijos vyriausybė buvo priversta daryti įvairius biudžeto apkar pymus. Tai buvo pagrindas visuotiniam streikui, kuris išvargino krašta. Buvo reika laujama vyriausybę atsistatydinti.

Vyriausybė dabar yra nutarusi kovo m. pravesti naujo parlamento rinkimus.

KENNEDY IR CHRUŠČIOVO SUSITIKIMAS

Prez. Kennedy leido suprasti, kad jis būtų palankus susitikti su Chruščiovu pasikeisti nuomonėmis, jei jis atvažiuotų į J. Tautų posėdžius, kurie vėl prasidės kovo mėnesį.

SALVADORĖ NUVERSTA VALDŽIA

Salvadore kariuomenė nuvertė valdžią. Spalio mėn. buvo nuversta antikomunisto prez. Lemus vyriausybė, ir iki šiol valdžiusi karių ir civilių junta leido pasireikšti Castro simpatikams. Dabartinė junta esanti sudaryta iš dešiniųjų.

KRUPPO SANTYKIAI SU LENKIJA

Kruppo atstovas Beitz jau du kartus buvo nusiųstas į Lenkiją ir ten oficialiai priimtas.

V. Vokietijos ir Lenkijos santykiai per tai tiek paženge į priekį, kad dabar jau numatoma pasikeisti komisijomis tiems abiejų kraštų santykiams sustiprinti.

25 ŠILINGAI SAVAITEI

Oxfordo Universiteto statistikos biuro bendradarbė Schulz sudarė šitokį pensininkui savaitės maisto sąrašą: 3.5 painto šviežio pieno, 3.75 painto nugriebto pieno, 4 uncijas sūrio, 7 kiaušiniai, 3 sv. 1 unc. duonos 1 sv. avižinių kruopų, 1 sv. kruopų, makarūnų ar ryžių, po 8 unc. cukraus, margarino ir uogienės, 2 sv. 8 unc. bulvių, 3 sv. daržovių, 4 unc. arbatos. Tos prekės kainuotų 18 šil. Mėsai, žuviai ir kt. liktų 7 šil.

Kiti 25 šil. liktų butui, drabužiams ir kt.

KARALIENĖ INDIJOJE

D. Britanijos karalienė Elizabeth su savo vyru Edinburgo kunigaikščiu Philipu lanko Indiją.

60 MILIJONŲ BUS VALOMI

Posėdžiavo Kinijos komunistų partijos centro komitetas, ir dabar jau skelbiama, kad turės prasidėti valymas.

Pranešime sakoma, kad režimą remia 90 proc. gyventojų. Priešinasi tik „buržuazinis elementas".

Bet tai sudaro 60 milijonų gyventojų.

ĮDOMUS PABĖGIMAS

45 kiniečiai susėdo į išpuoštą laivą ir dai nuodami ir šokdami ir rankomis mojuodami praplaukė pro upės pakrantėje esančias tvirtas sargybas ir atsidūrė portugalams priklausančioje Macao kolonijoje.

(E) **Rasinė diskriminacija Maskvoje tęsiasi.** Rasinė diskriminacija prieš Afrikos juodukus studentus, nenorinčius pataikauti komunistiniam režimui, tęsiama, kaip praneša šveicarų spaudos atstovai iš Maskvos. Kai pirmoji didžiulė grupė Afrikos studentų paskelbė savo kolektyvinį protestą prieš sovietinį „perauklėjimą", buvo laukiama, kad komunistiniai veikėjai ateityje bus atsargesni. Bet, kaip skundžiasi negrai studentai tarptautinėje spaudoje, jie ir toliau yra spaudžiami klausytis „instrukcijų", pagal kurias savo gimtuose kraštuose vėliau turėtų skleisti komunistines ir sovietines idėjas. Ir dalis rusų studentų vykdo prieš negrus studentus „privatų boikotą". Nepaisant šių reiškinių, sovietinės įstaigos ir toliau daro pastangas Azijoje ir Afrikoje rasti kuo daugiau studentų, kurie privilegijuotomis sąlygomis studijuotų Maskvoje „Tautų draugystės universitete" ir vėliau savo tėvynėje sudarytų komunistinius branduolius.

Pratina kolchozininkus prie bendro katilo

(E) Marijampolės rajono Černiachovskio vardo kolchoze pastatyta „pavyzdinė" bendra valgykla, kurioje pietūs kolchozininkams esą duodami už savikainą — 2.40 rubl. Turint galvoje menkus kolchozininkų uždarbius, tokia pietų kaina nėra maža. Bet Vilniaus „Tiesos" reporteris ramina kolchozininkus, kad kalna „ateityje atpigs".

Geriausieji Lietuvos sportininkai atrinkti į visasąjungines rinktines

(E) Į visasąjungines sporto rinktines Maskva yra numačiusi šiuos pasižymėjusius Lietuvos sportininkus - rekordistus: Z. Jukna, A. Bagdonavičius, M. Rudzinskas, L. Fedorenka, A. Pipynienė, A. Špokas, D. Matulevičiūtė, J. Daktaraitė ir kt. Visi jie lengvaatlečiai.

KIEK GI TŲ KOMUNISTŲ YRA?

Dar tebegyvendami Lietuvoje žinojome, kad Amerikos kraštuose yra lietuvių komunistų, kad jie net turi savo laikraščius. Anuomet niekam neteko pažinti jų, ir niekas jų nevertino. Yra, tai yra, tegu sau būna. O jei ir nenorėtum, kad būtų, tai ką gi jiems padarysi! Amerika laisva, tai ir leidžia jiems veikti, o Maskva duoda pinigų.

Šiandien padėtis pasikeitė. Kai Lietuva jau sutarybinta, jų markė pakilo. Aišku, kad ir pinigų jiems daugiau galima skirti ir jų veiklą aukščiau kelti. Kai į rusų atstovybę Amerikoje buvo nusiųstas lietuvis tarnautojas, tai, matote, tų paraudonavusiųjų net trys ekskursijos buvo atvežtos į Lietuvą „pasimokyti". O apskritai tarybinė spauda dabar jau stengiasi sudaryti įspūdį, kad Amerikoje yra lietuvių komunistų ir dar šiek tiek kitokių. Tokį įspūdį stengiasi sudaryti ir V. Andrulis savo laiške „Švyturiui". Čia, girdi, lietuvių bolševikų chorai, čia vaidintojai. Še, žiūrėkite, vien tik Čikagoje apie 100.000 lietuvių! Jis nedrįsta pasakyti, kiek tarp tų lietuvių yra komunistų. O kiek gi jų iš tikro yra? Jeigu jie turi savo organizacijas, chorus, laikraščius, tai bent apytikriai turėtų būti nesunku tai padaryti. Kiek žmonių yra organizacijose? Kiek dalyvių choruose? Kiek komunistiniai laikraščiai turi skaitytojų? Nors kartą pasakykite bent tai, ir mums bus aišku, kiek Amerikoje yra lietuvių komunistų.

Iš Andrulio rašymo išeitų, kad kažkas arti 100.000, jeigu ne daugiau. O mūsų duomenimis jų ten yra tik apibarstytas būrelis. Bet geriau tegu jie patys bent kartą pasisako tiesiai ir atvirai.

DU KELIAI

RAŠO J. Gutauskas

Ekonominis veržimasis nėra vienintelis Kremliaus „didžiosios politikos" metodas atsilikusiuose kraštuose.

Lenino mokslas apie „tautinės kolonialinės revoliucijos peraugimą į socialistinę revoliuciją" tebegalioja. Dar daugiau: ji tik dabar prade da darytis aktuali, kai Azijos ir Afrikos tautų nepriklausomybė tapo faktu.

Komunizmo ideologai dabar ypatingą dėmesį kreipia į praktiškus klausimus: į komunistinio fronto organizavimą tų tautų viduje. „Tautinė buržuazija dabar svarbiausias priešas", štai šūkis šiame fronte. „Tautine buržuazija" čia suprantami visi sluoksniai nuo darbininkų ir valstiečių ir inteligentijos iki tikrųjų buržujų, jeigu jie paneigia leninine programą — tautinės revoliucijos peraugimą į socialistinę revoliuciją, t.y. į komunistinę revoliuciją.

Tautinis komunistų uždavinys, pagal jų žodžius, yra tas, kad „kovos eigoje už tautinę nepriklausomybę darbininkų klasė stengiasi pamažu paimti į savo rankas vadovybės reikalą... tam, kad užbaigtų kovą už nepriklausomybę, užbaigtų ekonominį, politinį ir karinį išlaisvinima ir tuo pačiu atidarytų kelią į socializmą".

Komunistai patys net neslepia, kad „ekonominė pagalba" nėra jų tikslas. Jie atvirai pripažįsta, kad ši pagalba sudaro tik prielaidą komunizmo pergalei. Šiai galimybei išnaudoti tenka įvykdyti dar vieną žingsnį — pagrobti politinę valdžią krašte.

Leninas sako, kad nors visi šie dalykai būtų, tokia revoliucija neįvyks, o jeigu ir įvyktų, tai ji būtų pasmerkta pralaimėti, kol nebus svarbiausio dalyko — komunistų partijos.

Šio Lenino mokslo prisilaikydama, SSSR stengiasi organizaciškai sustiprinti ir ideologiškai apginkluoti komunistų partijas ūkiškai atsilikusiuose kraštuose. Todėl SSSR vadai stengiasi padėti vietiniams komunistams.

Apie „leninių-marksistinių" partijų laimėjimo perspektyvas azijatų ir afrikiečių kraštuose sovietinėj spaudoj kalbama labai optimistiškai. Sovietiniai vadai galvoja, kad atsidūrusios prieš galimybes, ką pasirinkti, ar komunizmo kelią, ar demokratijos, — Azijos, Afrikos tautos pasirinksiančios komunistinį kelią.

Vadovaujantis sovietinis žurnalas „Sovremenny Vostok" 1959 m. Nr. 11 azijatų - afrikiečių klausimu rašo: „Dabarties istorinė epocha iškėlė du kelius vystytis buvusiems kolonialiniams ir priklausomiems Azijos ir Afrikos kraštams. Vienas kelias — liaudies demokratija... Kitas kelias — buržuazinis - kapitalistinis... Kapitalistinis kaip visuomeninė sistema atgyveno savo amžių. Dar, kaip Chruščiovas XXI suvažiavime pabrėžė, visų Europos ir Azijos socialistinių kraštų patyrimas parodė, kad tikra pažanga galima tik socializme".

Kokios gi tikros buvusių kolonialinių tautų augimo perspektyvos? Ar pajėgūs jie išlaikyti nuolatinį ir vis stiprėjantį vidujinį tarptautinio komunizmo spaudimą?

Kokiu gi keliu jie eis— komunistiniu ar demokratiniu?

Duoti į šį klausimą kokio nors patenkinamo atsakymo negalima.

Dabar eina labai įtempta psichologinė kova tarp Vakarų ir Rytų kaip tik dėl tų „dviejų kelių".

Kol kas pirmenybė šioje kovoje komunistų pusėje.

Nežiūrint į neseniai komunistinio imperializmo įvykdytuosius žiaurumus savo užnugary slopinant tautines išsilaisvinimo revoliucijas (SSSR — Vengrijoj, Kinija — Tibete), jis vis tiek sėkmingai traukia į save afrikiečių - azijatų tautas.

Svarbiausia — sovietinis komunizmas veikia organizuotai ir tikslingai. Jis veikia sistemingai pagal iš anksto sudarytą planą. Jis veikia judriai ir visomis kryptimis. Jis veikia naudodamasis beveik neribotomis lėšomis. Jis veikia be kontrolės ir nepriklausomai nuo savo tautų. Jis turi milžinišką infiltracijos ir konspiracijos patyrimą. Jis visiškai laisvas nuo bet kokių moralinių žmogiškosios bendruomenės normų. Jis žiaurus, klastingas ir nedvejojąs, kai reikia pasirinkti priemones.

Ką gi gali laisvasis pasaulis? Kaip sulaikyti tolimesnį laimėjimo komunizmo veržimąsi? Kaip įspėti tarptautinio komunizmo organizuojamąją naują pasaulinę katastrofą?

Į panašius klausimus sunku atsakyti. Bet, atrodo, viena būtų neginčijama: išlaisvinti pavergtąsias tautas iš komunistinės tironijos būtų vienintelė garantija, kad laisvasis pasaulis ir toliau galės gyventi.

Toksai išlaisvinimas neturėtų būti remiamas beprotišku atominiu karu. Tai turėtų būti atlikta vidaus politiniais vyksmais.

LIETUVOS KOLCHOZŲ „KOMBINACIJOS' SU KAZACHSTANO KOLCHOZAIS IR LENINGRADO KLIJENTAIS

(E) Stengdamiesi sklandžiau išpildyti savo prievoles sovietinei valdžiai, kai kurie Lietuvos kolchozai laiko tam tikrus „užpirkėjus - tarpininkus', kurie, pvz. tarpininkauja Lietuvos kolchozams obuolius ar kitus produktus pelningiau parduoti Leningrade, o iš kitų respublikų parūpina trūkstamų Lietuvoje prekių. Būna ir tokių atsitikimų, kad tarpininkai iš Kazachstano „naujųjų žemių' atgabena Lietuvon pigesnių grūdų ištisais vagonais. Kiti užpirkėjai užsiiminėja gyvulių prekyba ir padeda kolchozams (žinoma, už tam tikrą komisą) supirkinėti gyvulius prievolėms atlikti. Dar kiti užpirkėjai važinėja į Moldaviją arklių prekybos reikalais. Visa tai vyksta pusiau legaliai, su kolchozų valdybų ir kitokiais pažymėjimais. Tarpininkai daro milijonines apyvartas, statosi sau namus, perkasi automobilius, kaip atidengia Vilniaus „Tiesa' kuri, žinoma, to sovietinio režimo negerovėmis piktinasi.

ANIA SOKOLOVA IR VISOS KITOS

Kaip „Komjaunimo tiesoj" rašo B. Gritėnaitė, Panevėžio „Nevėžio" siuvimo fabrike dirba jauna mergina Ania Sokolova. Gyvena ji Panevėžyje dar tik ketvirti metai, bet jau šokdina visą siuvyklą. Panevėžyje ji jaučiasi, kaip savo gimtajame mieste, o siuvykloje — tai tikras viršininkas. Jeigu ji išdirba 208 procentus, gauna pereinamąjį mandatą ir teisę nuvažiuoti į Rygos pajūrį atostogų, tai yra gal daugiau jos reikalas. Bet, žiūrėkite, nuo šitos rusaitės priklauso net ir siuvyklos brigadininkė, nes, be kita ko, ji čia yra komjaunimo organizacijos sekretorė. Ji nuolat kertasi siuvykloje su visomis darbininkėmis, šokina jas. Darbininkės rėžia jai tiesą į akis: kam čia beprasmiškai plėšytis! Iš tiesų kam dabar plėšytis!

Gritėnaitė, rašydama apie tą rusaitę, be abejo, ne vieną įvykį pagražina, nes taip jau reikia, bet iš visa ko matyti, kad prieš tą šokinėjančią komjaunuolę darbininkių nusiteikimai nekokie. Kai ji ima šokinėti, tai darbininkių žiedas apsupa ją ir kertasi. Nugali visada, aišku, Ania Sokolova, nes ji fabrike, tur būt, pati pranašiausioji: ji ir rusė, ji ir komjaunimo sekretorė. Tai jau labai daug šių dienų sąlygomis, ir dėl to visos kitos turi nutilti, nusileisti jai.

PASAULYJE

— Lietus prigesino krūmų gaisrą Vakarų Australijoje, kuris sunaikino tris miestelius.

— Italų teismas 7 asmenis nubaudė už britų auksinių svarų gaminimą (pagamino 3.625 soverenus, kuriuose aukso yra 91.5, kai tikrajame jo yra 91.6).

— Edinburgo kunigaikštis Indijoje nušovė tigrą.

— Norėdama padėti Amerikai susitvarkyti su doleriu, V. Vokietijos vyriausybė siūlo tam tikromis sąlygomis įmokėti iš kar to 1.200 milijonų dolerių.

— V. Vokietijoje, Wiesbadene, pasirodė dailiai padirbtų dolerių.

— Bedarbių skaičius J.AV-se pakilo iki penkių su puse milijono. Didžiausias Amerikos istorijoje.

Buv. PLB Vokietijos Kr. V-bos P-kui ir Tarybos Nariui

Adv. JUOZUI BATAIČIUI

mirus,

jo artimiesiems ir giminėms reiškia gilią užuojautą

Vasario 16 Gimnazijos mokytojai

TAIP LIETUVIAI GYVENO

LIETUVA 1613 METAIS KUNIGAIKŠČIO M. K. RADVILO ŽEMĖLAPYJE

RAŠO ALG. GUSTAITIS

Pirmas tiksliai išplanuotas Lietuvos žemėlapis išspausdintas 1613 metais Amsterdame Lietuvos Kanclerio, Kunigaikščio Mikalajaus Kristupo Radvilo (1549-1616) pastangomis ir lėšomis. Žemėlapyje gana tiksliai sužymėtos vietovės, miestų, upių, miškų, pelkių ir kt. geografinė padėtis. Žemėlapis buvo išraižytas varinėj lentoj, atspausdinus kiekvienas egzempliorius atskirai išpaišytas nuostabiai geros rūšies dažais, puikiai išsilaikiusiai. Tąjį žemėlapį neseniai mačiau ir juo naudojausi mielam bičiuliui prof. St. Žymantui (Los Angeles, Calif.) leidus. Jis turi keletą vertingų senų Lietuvos žemėlapių.

Žemėlapis yra retas, ir gal tik keli jo egz. yra lietuviuose. Apie jo pirmąją laidą žemėlapių specialistas plk. Juozas Andrius plačiai rašė Lietuvos Archyve, bene 1934 m. Studija buvo išleista atskiru leidiniu: Plk. ltn. Andrius: 1613 metų Lietuvos žemėlapis, 67 psl., bet už Lietuvos ribų to leidinio gal vienintelis egz. yra pas plk. J. Andrių. Prieš keletą metų AIDAI beveik ištisai persispausdino studiją. Tačiau manydamas, kad šio laikraščio skaitytojams bus įdomus žemėlapyje paskelbtasis Lietuvos aprašymas (žemėlapis paruoštas lotyniškai), čia iš to leidinio pateikiu atskiras vietas, bičiuliui J. Andriui mielai sutikus:

„Palankiam skaitytojui. Aprašant, uoliausiai kiek galėjom, šį Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos geografinį žemėlapį, reikia šį tą truputį pridėti apie šalies sritis ir tų žmonių papročius. Kad geriausiai užkirs tų kelią įvairių autorių raštams ir nuomonėms, kurie daug ką neteisingai apie šalį savo knygose pasakojo ir ką mes stengdamiesi tą viską aprašyti sužinojom, kad jų raštuose daug kas ne tik neatitinka tikrenybės, bet net ir priešinga. Didžioji Lietuvos Kunigaikštija yra plačiausia ir garsiausia šalis ir žuvingais tvenkiniais ir ežerais, didelių ir garsių upių drėkinama, iš kurių ypačiai šios plukdomos: Chronon, kuris dabar Nemunu vadinamas, Rubon — dabar Dauguva vadinama, Borysthenes — papras tai Dnepru vadinamas, Būgas, Pripetė, Neris, Berėzina, Ščara, Šventoji, Nevėžis, Svisločius, Slučia, Lania ir t.t. Kraštas turi labai daug gerų miškų, kurie labiausiai medžioklėje ir medaus gaminime duoda vaisių ir iš kurių gaminama medžiaga laivams, namams statyti ir anglys. Šita šalis lengvai iš visų pusių prieinama keliu tikru ir nevaržomu, priešingai kitų autorių nuomonei, kurie sako, kad ji esanti prieinama tiktai žiemą, nes keleivis iš Lenkijos keliaudamas, kaip sakoma, nė kojų pėdų nesušlampa. Visokių rūšių javais derlingiausia, ir jie visada gerai prinoksta ir tinkamą derlių duoda. To derliaus gausingumą gali paliudyti garsiausi uostai Karaliaučius, Ryga, kurie javus, iš Lietuvos atvežtus, į užjūrio šalis eksportuoja. Dėl to dabar lietuviai didelę prekybą su kitomis tautomis veda, nes be visų rūšių javų: rugių, kviečių, miežių ir kitų, taip pat linų, kanapių, medžio anglių, amalos, taip pat laukinių žvėrių kailių, ypač bebrų ir lapių, ir daug kas kito eksportuojama. Nors aukso, sidabro ir vario kasyklų neturi, tačiau šių dalykų visada užtektinai turėjo ir turi ir ne daiktais ant daiktų, kaip kiti rašo, maino. Pinigus šita giminė lengva būdiškai išleidžia, perkant įvairius kaspinus, skanėstus, gėrimus, auksu siūtus bei šilkinius skarmalus. Miestų, miestelių be kaimų šioje valstybėje nelabai gausu. Iš jų pirmoje vietoje stovi Vilnius — šalies sostinė, didelis ir garsus miestas, aplinkui su priemiesčiais apimąs apie 2 vokiškas mylias, Neries ir Vilnelės upių santakoje guļis. Iš jų toji, kuri miestui vardą davė, yra mažesnė, gi antroji didesnė ir plukdoma, nutekėjusi už Vilniaus 14 mylių, susilieja su Nemunu prie Kauno. Pačiame mieste daug gražių pastatų, nes medinių namų šiuo laiku nedaug yra ir jie tiktai užkampiuose bei priemiesčiuose stovi. Pilis gi dvi turi, ne tiek stiprias, kiek gražias: vieną, vadinamą Taurakalniu, pastatytą dar pagonybės laikais ir dėl senumo jau dalinai apgriuvusią, antrąją — slėnyje, kur Vilnelė įteka į Neri, kurioje prabangiška katedra pastatyta ir šv. Stanislovui pašvęsta. Daug, be to, yra šiame mieste romėnų ir graikų apeigų bažnyčių, su nemaža prabanga pastatytų, taip pat aukštais mokslais žydi jėzuitų kolegija. Rusijos metropolitas ten pat turi savo būstinę graikų apeigų bazilikoje, pašvęstoje Šv. Panelei Marijai. Yra šioje Kuni-

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVOS KILMĖS VOKIEČIŲ KALENDORIUS

(E) Lietuvos kilmės vokiečių organizacija Vokietijoje ir 1961 metams išleido turiningą knyginį kalendorių (Heimatgruss. Jahrbuch der Deutschen aus Litauen fuer 1961. Išleido Landsmannschaft der Litauen -Deutschen. Redagavo ir grafiškai tvarkė Woldemar Guenther. 120 psl. 49 iliustracijos). Šiemet kalendorius skirtas daugiau re patriacijos 20 metų sukakčiai atminti. Tąja tema yra eilė rašinių ir daug iliustracijų. Bet yra ir šiaip daug Lietuvos vaizdų, jų tarpe ir viena Ernsto akvarelė. Kalendorius ir turiniu ir išvaizda daro gerą įspūdį.

MIRĖ STASYS DIGRYS

(E) Vienoje, Austrijoje, prieš Kalėdas mirė ir gruodžio 21 d. palaidotas senas kaunietis ekonomistas Stasys Digrys, apie 70 metų amžiaus. Buvo baigęs ekonominius mokslus Petrapilyje. Lietuvoje eilę metų buvo Lietuvos Kooperacijos Banko tarybos pirmininku. Vėliau rūpinosi Tarptautinio Banko reikalais. Buvo aktyvus Kauno miesto savivaldybės veikėjas. Karo metu persikėlė į Vakarus ir gyveno Vienoje, kur iki mirties gyveno kartu su šeima. Paliko ligotą žmoną ir dukterį. Ir svetur būdamas domėjosi lietuviškais reikalais ir prireikus mielai patarnaudavo, kai kreipdavosi į jį lietuviškos institucijos. Kurį laiką buvo BALFo įgaliotiniu.

KAUNE PRADĖJO SPAUSDINTI „LIETUVIŠKĄ TAR. ENCIKLOPEDIJĄ“

(E) Prieš pat Naujus Metus K. Požėlos vardo spaustuvė Kaune gavusi 42 spaudos lankų rankraštį pirmajam „Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos“ tomui. Pirmame tome būsią 252 iliustracijos. Leidinys būsiąs įrištas drobėje, su lietuvišku tautiniu ornamentu. 1961 metais numatyta išleisti 4 enciklopedijos tomus. Pirmasis tomas išeisiąs apie birželio mėn. Leidinio tiražas numatytas — 30.000. Enciklopedijai esąs gautas iš Leningrado specialius šriftas B a l t i k a. Pasiruošimai tai enciklopedijai leisti buvo pradėti jau prieš eilę metų. Kai leidyba tiek ilgai užsitęsė, jau buvo girdėti spėjimų, kad Maskva, gal būt, nenori iš viso Lietuvai leisti turėti savą enciklopediją. Dabar, kai laisvojo pasaulio Lietuvių Enciklopedija yra išėjusi jau daugiau kaip 20 tomų, galų gale ir Lietuvoje žada pasirodyti pirmieji „tarybinės“ enciklopedijos tomai.

SEKMADIENIO RIMČIAI

KVIEČIAI IR RAUGĖS

Kai anuomet Jėzus kalbėjo apie savo kuriamą dieviškąją karalystę žemėje, ją palygino kviečiams, bertiems į dirvą. Tačiau sėjėjo neprietelis slapta į tą patį lauką pribarstęs piktžolių — raugių. Kviečiams ir raugėms ūgtelėjus, šeimininko tarnai siūlėsi rauges išrauti, sunaikinti. Šeimininkas neleido. Jis norįs laukti piūties. Tuomet rauges nuo kviečių atskirsiąs, pirmąsias su deginsiąs, o antrąsias sukrausiąs į savo kluoną.

Tą Kristaus palyginimą randame užrašytą pas šv. Matą 13 skirsnyje. Tai evangelija, skirta penktajam sekmadieniui po Trijų Karalių. Ji praskleidžia tą mįslę, kuri ne vienam kelia rūpesčio ir stato aštrų klausimą: iš kur blogis, kodėl jo, kaip kenksmingos piktžolės, Dievas tuojau neišrauja? Mums gal norėtųsi kirsti į pačias blogio šaknis, jį išrauti ir su visais nenaudėliais nuo žemės paviršiaus nušluoti.

Kviečio ir raugės palyginimas kaip tik blogio klausimą ir sprendžia. Pirmiausiai, pagal Jėzaus mintį, išeina, kad Dievas yra ne piktžolių, ne blogio bet kviečių, gėrio sėjėjas. Jis sėja ir žmogaus širdyje ir bendrai pasaulyje: geras mintis, troškimus, didžiadvasiškus polėkius, tiesą, visoje visatoje esantį gėrį bei grožį. Blogį neša gerojo Sėjėjo priešas, kuris kartą savo Kūrėjui išdrįso tarti: — Netarnausiu! — Jį Apreiškimo knyga vadina „velniu ir šėtonu, kuris suvedžioja visą pasaulį“ (12-9). Jis piktžoles, rauges sėja nuo pat žmonių giminės pradžios iki šiai dienai. Blogio sėjimas vadinamas dviem vardais, kurių prasmės daugelis net nebesuvokia.

Didysis Dievo priešas pirmiausiai sėja gundymais, atseit: tūkstančiais būdų, pasijungdamas šiandien nepaprastai išdirbtą techniką, stengiasi, kad kiekvieną žmogų įtrauktų į blogį. Iš kitos pusės pats žmogus pasišauna į šėtono sandarbininkus, tarnus savo papiktinimais. Jie yra tarsi vąžmens motoras, kuris į gundymą traukia arba stumia. Papiktindami, kitą vedame į klaidą ar ba kaltę. Ten vedame veiksmu, pavyzdžiu arba žodžiu skleisdami nedorumą, lengvapėdiškumą, girtuokliavimą ir kitas ydas. Į blogį gali traukti įvairūs iškreipti veiksniai: spauda, teatras, kinas ir televizija, mados, pasilinksminimai ir pan. Papiktinimo piktžolės kenkia visiems. Bet ypatingai greit jos prigyja jaunimo širdyje ir mintyse, įleidžia šaknis, pragaištingai keroja, už goždamos geruosius daigus, įdiegtus Dievo ir tėvų rankos.

Deja, kartais net patys tėvai tampa piktojo sėjėjo tarnais. Jie pakankamai neapsaugo vaikų nuo tų sambūrių, kurie brauja si į jaunimo tarpą, sėdami nedorovingumą ir bedieviškumą. Panašių sąjūdžių vadovus Kristus pavadino gyvačių veisle. Vis tik pasitaiko tėvų, kurie net tokiai nuodingai veislei paveda vaikų auklėjimą, nesisielodami, kad neatsparios atžalėlės gali lengvai palūžti žemei ir dangui. Tėvų neapdairumas nuo dytojams palieka laisvas rankas. Siekiame laisvės mintijimui, kalbėjimui, geradarystei ir maldai. Bet nevalia siekti laisvės piktadarybei. Neretai proto ir sąžinės dėsniam labiau nusikalstama, negu tiems, kurie surašyti į baudžiamąjį kodeksą.

Didžiojo suvedžiotojo — melo ir blogio tėvo — šėtono pinklės gresia ir visiems ir kiekvienam. Taigi būdėjimas yra ir bendruomenės ir paskiro asmens prievolė. Jėzaus evangelija į tą budrią atsparą gundymams ir papiktinimams aiškiai įpareigoja. Dievas yra gerasis sėjėjas. Vargas mums, jei piktajam sėjant, snūduriuojame arba net patys blogį sėjame. Nenuostabu, kad pasėta ir nenaikinama piktžolė dygsta ir išbujoja.

Kenksmingą kerą — žmogų Dievas galėtų vienu mostu išrauti. Tačiau Jis yra ne tik galingas, bet ir gailestingas, kantrus ir, sakytume, demokratiškai pakantus. Jis žmogų palieka laisvą, bet nusidėjėlio mirties ir amžinos nelaimės nenori. Nori, kad palaidūnas pasitaisytų, akis atmerktų. Todėl laukia. Tačiau tas laukimas turi ribą.

Galiausiai žmogus —ar jį žymėsime kviečio ar raugės vardu — vieną dieną neišvengiamai piaus tai, ką pasėjo.

S. Matulis, MIC

PAMALDOS

DERBY — vasario 5 d., 11 val. Bridge Gate Seserų koplyčioje.
CORBY — vasario 12 d., Our Lady's, Occupation Road.
WOLVERHAMPTON — vasario 19 d., 11 v. Convent of Mercy, St. John's Sq., Snow Hill.
BRADFORD — vasario 5 d., 12.30 val.
NOTTINGHAM — vasario 12 d., 12.15 val.

Rašo Bronius Vrublevičius

SEPTYNERI KOVŲ IR VARGŲ METAI

NUO LIETUVOS IKI INDOKINIJOS

2.

1946 m. vasario 16 d., pasikrovę į anglų laivą Ormondo, išplaukėme. Buvo tai nemažas, gražus laivas, pritaikytas kariuomenės transportui. Švara visur ir griežta drausmė. Sekančios dienos rytą jau buvome toli nuo Afrikos krantų, plaukėme Indokinijos link. Kelionė tęsėsi 22 paras. Dienos bėgo nepastebint, nes nuo ryto ligi vakaro buvome užimti: kajučių valymas, tvarkymas, nes anglų laivo kapitonas su prancūzų karininku vis tikrindavo laivą. Paskui visokie pratimai su gelbėjimosi juostomis, kad nelaimės metu galėtume tinkamai pasinaudoti jomis. Be to, dar valydavome ginklus ir net sportuodavome. Vakarais lankydavome kiną, kur teko matyti keletą angliškų filmų. Nakties metu iš eilės turėdavome eiti sargybą. Laive buvome apie 30 lietuvių. Vakarais su darydavome dainos mėgėjų grupę ir nakties tyloje užtraukdavome lietuvišką dainą. Jos balsas plaukdavo ir pranykdavo virš mėlynos tropikų jūros. Laivo įgula drauge su kapitonu dažnai pasiklausydavo mūsų dainų, kurios patikdavo jiems.

Nepastebimai prabėgo savaitė, kol mes pasiekėme pirmąjį uostą — Port Said. Pasiėmę kuro ir vandens, išplaukėme tolyn. Iki šiol jūra buvo rami, bet kai įplaukėm į Indijos vandenyną, bangos pradėjo supti ir blaškyti laivą. Daugumas vyrų susirgo jūros liga.

Kitą savaitę pasiekėm Singapūrą. Deja, laivas čia nesustojo ilgam ir plaukė toliau. Buvo įdomiausia, kai plaukėme Suezo kanalu. Laivas vos judėjo pirmyn. Užtruko apie parą. Išlipę į denį stebėjom praslenkančius žavingus vaizdus. Iš abiejų pusių buvo matyti namai, gatvės, gražiai pasidabinusios palmėmis. Ta proga pasinaudodami, keli legijonieriai iššoko iš laivo ir nuplaukė į krantą. Bet, nelaimei, anglai sužvejojo juos ir grąžino į laivą. Vėliau dezertyrai gavo po 6 mėnesius į drausmės kuopas, kur jie buvo kalinami gan žiauriais metodais, ir nedaugel kas iš ten tesugrįždavo sveikas.

TARP ANAMITŲ IR SU VIET-MINHAIS

Kovo 9 d. pagaliau pasiekėme Saigono miestą, taigi atsidūrėme Azijos žemyne. Buvo tai mūsų paskyrimo vieta. Dar laivui nesustojus, vietiniai anamitai nedideliais laiveliais pradėjo irtis prie mūsų laivo ir nesuprantama kalba mums siūlė savo krašto gėrybes: bananus, kokoso riešutus, ananasų ir kitko. Visi jie atrodė vienodai: mažo ūgio, sudžiūvę, geltoni, apsirengę juodom ar baltom plačiom kelnėm, marškiniais, o ant galvos šiaudinėmis skrybėlėmis, iš kurių kyšojo stipriai supintos kasos, lyg dvi žiurkės uodegytės. Ar tai buvo vyrai, ar moterys — sunku buvo atskirti. Išlipę iš laivo, mes tuojau pat turėjom užsidėti tropikinius šalmus, kad negautume saulės smūgio. Saulė taip negailestingai kepino, jog mūsų gerklės tiek išdžiūvo, jog supykę negalėjome nė nusispiauti...

Saigonas — didelis tropikų miestas ir Conchin-Chino sostinė, kinietiško stiliaus namais. Gatvės gražiai sutvarkytos ir apsodintos palmių alėjomis. Vietoje tramvajų gyventojai vartoja tam tikrus dviračius -ve žimėlius, vadinamuosius Pus-pusse. Į juos patogiai atsisėdusį čia traukia geltonodis — anamitas. Trumpom kelnaitėm, skrybėle ant galvos, basom kojom, bėgioja jis neprivargdamas visą dieną. Populiariausias maistas: ryžiai su džiovinta žuvim. Valgoma šeimoje, susėdus ratu ant grindų, vidury pastatomas ryžių puodas. Kiekvienas vietoje šakučių ar šaukštų naudoja du pagaliukus (mediniai ar kauliniai, smailūs) ir mažą puoduką. Valgoma paskubomis. Mėginom ir mes taip automatiškai valgyti, bet nesisekė.

Vakare mūsų laukė sunkvežimiai, paruošti toliau keliauti. Išvykome į paskyrimo vietą. Apsistojome bažnytkaimyje, apie 25 km nuo Saigono. Buvo tai Hock-Mon. Ten pernakvojome apleistuose namuose. Jau tą pačią naktį turėjome pirmąsias tris aukas. Žuvo batalijono vadas majoras Dumas (prancūzas) ir du legijonieriai. Šie vyrai žuvo dėl neatsargumo. Jie džipu nuvažiavo daugiau kaip pusantro km apžiūrėti vietovės batalijonui. Taip ir įkliuvo į priešo rankas. Jų lavonus rytą radome ant kelio žvėriškai žiauriai nukankintus: išbadytomis akimis, išpiautais liežuviais, ištrauktomis gyslomis ir t.t. Kūnai buvo taip sužaloti, jog vos begalėjom atpažinti. Džipas sudegintas. Ši baisi pirmųjų žuvusiųjų mirtis mus labai sukrėtė. Tiesiog ėmė siaubas, matant tokį priešo žvėriškumą. Su gailesčiu širdyse palydėjom žuvusius į kapus. Tai buvo pirmosios aukos. Mes nusprendėme niekada nepasiduoti nelaisvėn gyvi. Nesant išeities, geriau kautis ligi mirties, arba nusišauti.

ŠŪVIAI TAMSOJE

Po mėnesio vieną karštą ramią vasaros naktį mūsų kuopa po ištisos dienos „medžioklės“ buvome labai išvargę ir laukėme poilsio, bet tokiame karštyje neįmanoma užmigti. Taip mums nedavė ramybės moskitai-uodai, kurie prasiskverbdami pro tinklelius, nešdavo baisias tropikų ligas. Taip mums bekovojant su karščiu ir uodais, staiga išgirdom pavojaus šūvius. Šokome, griebdamiesi ginklų, ir laukėme įsakymo. Batalijono štabe gauta žinių, kad priešas puola mūsų postą Cuchy. Ten esą sužeistų, kuriuos reikalinga gabenti į ligoninę. Aš tuo metu buvau priskirtas prie pionierių būrio, turėjome sunkiuosius amerikiečių kulkosvaidžius 12,7 mm kalibro, pritaisytus ant automašinų. Greitai pasiruošę su leitenantu M. išvykome. Mūsų vorą sudarė: iš penkių mašinų keturios su kulkosvaidžiais, o penktoji sanitarinė. Naktis tamsi, nors į akį durk. Tik prožektoriai švietė šiek tiek kelią. Pasiėmę iš posto 3 sužeistuosius, skubėjom toliau (išgirdę mašinų ūžimą, Viet-Minhų partizanai paspruko). Važiavome pilnu greičiu, nes sužeistieji buvo reikalingi greitos pagalbos. Aš stovėjau su paruoštu kulkosvaidžiu, o prie manęs su šoviniais belgas.

Vos tik pravažiavom 10 km, priešas mus pasveikino šūviais, kurie pasipylė iš visų pusių. Pirmoji mašina sustojo, nes motoras padegtas. Atrodo, priešo planas buvo pulti mūsų nestiprųjį postą, ten išskersti visus legijonierius, o vėliau žinojo, kad tik tuo keliu turėjome vykti, taigi ir laukė apsikasę ar į medžius įsilipę, lyg beždžionės. Žaibo greitumu mūsų vyrai iššoko, tik mes, kulkosvaidininkai, likome šaudyti. O naktis biauri, tamsi, tik kulkos zvimbė virš galvų. Nieko nematėme. Šaudžiau į dešinę, į kairę, pirmyn ir atgal be sustojimo. Nesigirdėjo nei riksmo, nei komandų. Taip bešaudydamas nė nepatebėjau, jog mano draugas Noerzo jau gavo... Pamačiau, kad kulkosvaidis nebešaudė. Kas yra? Šovinių kaspino nėra — naują reikia įdėti. Pasilenkęs vos mačiau jį gulintį kraujuotą, negyvą... Pataikė jam tiesiai į galvą. Taip 19-tis belgas toli nuo savo tėvynės baigė vargus. Tačiau nebuvo man laiko gaišti. Griebęs kaspiną įdėjau ir viena ranka šaudžiau toliau. Vamzdis net raudonas nuo ilgo ir greito šaudymo, bet, deja, nebuvo laiko keisti. Po kokios valandos priešas atsitraukė. Viskas nurimo, tik sužeistieji aimanavo, šaukdamiesi pagalbos. Raportavau kuopos vadui, kad turiu žuvusį, bet, pasirodo, ir jis pats gavo kulką į šlaunį. Kautynių rezultatai: 3 nukauti ir 2 sužeisti, tad jau turėjome 3 žuvusius ir 5 sužeistuosius. Nugabenom į ligoninę, o rytojaus dieną laidojome kovos draugus.

1947 m. mūsų batalijonas persikėlė į Dick Hua. Nepakenčiamos aplinkybės vargino mus. Dieną ir naktį braidžiojome per ryžių balotus laukus, kur nekartą iš mūsiškių medžioklių tekdavo įklimpus palaidoti batus ir grįžti basomis. Arba nukentėti nuo jaučių. Laukiniai buliai - juodieji, metriniais ragais, vydavosi paskui europietį. Taip mes valėme apylinkes nuo vadinamųjų Viet-Minh sukilėlių, tarp kurių būdavo nemaža japonų, pasilikusių po karo ir vadovaujų indokiniečiams kovoje už nepriklausomybę. Su japonais, deja, nelengva mums buvo kautis, nes jie pasižymėdavo drąsa ir fanatiškumu. Į nelaisvę gyvi nepasiduodavo, o persipiaudavo sau vidurius.

Dar vienas ryškus įvykis —žudynės 1947 m. kovo mėn., kai dienos metu buvo sunaikintas postas Oko-Nakamura (Laukų princai). Mūsų 13 brigados 3-čio bat. vienas būrys buvo komandiruotėje, užėmė postą prie Thai-Nhim, 50 km nuo Cochninchino sostinės Saigono. Ten netoliese buvo mūsų puskarininkių mokomoji kuopa, kurioje ir man teko mokytis. Minimąjį būrį sudarė 13 legijonierių, puskarininkis ir j. ltn. Pichard.

Saulėtas ir ramus tropikų vidudienis. Įgula ilsėjosi, tik vienas sargybinis budėjo prie kulkosvaidžio. Buvo gudriai sudarytas klastingas planas. Priešo grupei vadovavo dezertyras vokietis Šroederis. Jiems pavyko arti prieiti, nes buvo apsirengę panašiais drabužiais, kaip ir mūsų. Grupę sudarę 7 vyrais ginkluoti automatais. Sargybinis manė, eina savieji patruliai, ir leido arčiau prieiti. Prakalbinęs jį vokiškai, lyg draugas; be šūvio nukovė sargybinį, perskėlęs galvą ginklu. Tyliai pavyko jiems įeiti į vidų. Staiga prasidėjo žvėriškas žudymas. Drąsus ir šaltakraujis vengras, pasinaudodamas proga (nežiūrint, kad ir jis buvo sužeistas), pabėgo. Gulėjęs arčiau lango ir matydamas banditus bemėsinėjant leitenantą, šokęs staiga leidosi bėgti. Po valandos vos gyvas pasiekė mus, nusilpęs pranešęs žiauriąją tragediją. Tučtuojau šokome į pagalbą, deja, buvo per vėlu. Radome draugus nežmoniškai sumėsinėtus. Matant tokį reginį, net plaukai šiaušėsi. Nusprendėme viet-minhiečiams ir Šroederiui, atsilyginti, suorganizavę apylinkėje medžioklę. Legijonieriai buvo tiek įpykę, kad pavakariais, sugavę 7 įtartinus anamitus-vietinius (ispanas Mora iš mūšiškių turėjo japonišką kardą) ir... nukapojo galvas, pritaisę ant bambukų lazdų, žygiavo per miestelį, rodydami gyventojams pyktį. Žinoma, vaizdas nejaukus atrodė. Deja, kaltininkų nesugavome.

Ilgai kilnota 1948 m. pradžioje mūsų kuopa buvo paskirta į Cambodge karalystę karaliaus saugoti. Phom-Phen, karališkieji rūmai, vieni gražiausiųjų ir turtingiausių pastatų, ypač maldyklos namai. Viena salė išpuošta, pastatyta iš brangiausio įvairiaspalvio marmuro ir aukso. Jų dievaitis Buda visas iš aukso, kuris sveria 50 kg. Įeiti į maldyklą galima tik nusiavus batus ir gavus leidimą, nes stovėdavo sargyba.

DRĄSA VIETOJE IR NEVIETOJE

Baigėsi mūsų laikas po dvejų ir pusės metų Indokinijoje. Galėjome palikti tą nedėkingą Azijos kraštą. Žinoma, deja, ne visi teturėjo laimės grįžti. Daugumas liko amžiams ilsėtis, toli nuo tėvynės. Kiti pateko į nelaisvę ir buvo žiauriai nukankinti. Buvo, žinoma, ir tokių niekšų, kurie nakties metu su ginklais pabėgdavo pas priešą ir ten pasidarydavo ‚karininkais'. Belaukdami Saigone laivo, šventėme Cameron šventę, kuri kasmet švenčiama balandžio 30 dieną.

Pirmiausia norėčiau paaiškinti apie Cameroną. Jau 97 metai sukako, kai 1863 m. balandžio 30 d. viena legijono kuopa, trys karininkai 62 kariai Meksikoje, Kameron kaime, saulės kepinami, be maisto ir vandens lašo, narsiai kovėsi iki paskutinio šūvio visą parą, laikydamiesi prieš puolančius du tūkstančius meksikiečių. Visa kuopa pasirinko geriau žūti, negu pasiduoti. Tai legijono garbė. Kai vis dėlto po nelygių kautynių meksikiečiams pavyko paimti vietovę, rado 3 karininkus ir 49 legijonierius žuvusius, o likusieji 13 beveik mirtinai sužeisti. Bet ir priešams kainavo. Kautynių metu paliko 300 nukautų ir sužeistų. Tai matydami meksikiečiai atidavė jiems pagarbą.

Taigi priimta ir įsakyta kasmet balandžio 30 d. švęsti. Iš tikrųjų minimoji diena švenčiama: legijonieriai atleidžiami nuo pabaudų (daboklės dovanojamos), nėra tarnybos — visi laisvi, daro, kas kam patinka. Todėl ir šis įvykis legijonui istorinis. Kiekvienoj vėliavoj Cameron vardas įrašytas greta šūkio ‚Honneur-et-Fidelité' (garbė ir ištikimybė).

Štai ta proga keli įvykiai, atsitikę Cameron šventės metu. Susidarė grupė ginkluotų baltkepurių (išeidami visada turėjome ginklus), legijonieriai sulaikė Galieni gatve važiavusį džipu kolonialinį leitenantą su moteriške — europiete. Jaunas karininkas buvo bepradedąs protestuoti grasindamas, dėl to jis vietoje buvo nušautas. O moteriškę nurengę paleido... Džipą padegė. Toliau užpuolė kiniečio laikrodžių krautuvę, išdaužė langus, išnešė brangenybes auksinius daiktus ir išpardavę žygiavo toliau. Susirinkę į ‚Paprika' kavinę, prisigėrę ‚šumo' (ryžių alkoholis, panašus į degtinę) ir pradėjo šūdyti į butelius. Šeimininką — anamitą surišo, liepė jam žiūrėti į ‚spektaklį'. Pastarasis su ašaromis prašė, kad nedaužytų turto, ir už tai ir jį nušovė.

Neužilgo atskubėjo žandarai su policija malšinti ir suimti triukšmadarių. Bet nepavyko. Prasidėjo susišaudymas. Po ilgų kautynių atvykusiam legijono patruliui vos pavyko draugus nuginkluoti, pristatyti ir į kareivines. Kita dieną generolas išleido griežtą įsakymą: legijonui 6 mėn. draudžiama rodytis Saigone. Nuėjęs apžiūrėti ‚herojų', nerado jų eilėse su ‚mėlynėmis' ar apraišiotom galvom (tokie buvo paslėpti).

1948 m. gegužės mėn. ‚Sontay' laivu plaukėme atgal į Alžyrą, išbuvę vandenyse 32 paras. Kelionė ilga ir varginga. Laive buvome tik 13 lietuvių. Orano uoste sutiko mus su orkestru ir dovanom ir traukiniu nuvežė mus į Maroko Fes miesto 4 pulką. Gavome atostogų po 3 mėn. Lankėm Casablanca ir kt. Po atostogų baigėme tarnybą — ‚penkmetinę'. 1950 m. rugsėjo mėn. buvom atleisti į civilinį gyvenimą.

KUR IŠ TIKRŲJŲ PAVOJUS?

NUSIKALTIMAS IR BAUSMĖ

RAŠO Dr. J. VAIŠNORA, MIC

Moralinė klausimo pusė

K. Valteris padejavo, kad, gimimų kontrolės politines ir technines kliūtis nugalėjus, liks dar „dvasinės" kliūtys, nes ,kai ku rių religijų vadai turi keistas pažiūras į gimdymo kontrolę: jie įtikinėją savo sekėjus, kad gimdymo kontrolė yra nuodėmingas veiksmas (pagal K. Valterį nenuodėmingas). Kaip žiūri į šį klausimą „religijų vadai" kitų konfesijų, jau matėme. Belieka peržiūrėti Katalikų Bažnyčios mokslas ir pažiūra į šį klausimą.

Pirmiausia, reikia patikslinti, kad Kat. Bažnyčia ne gimdymo kontrolę laiko nuodėminga, o tik tuos metodus, kuriais ši gim. kontrolė vykdoma. Dievo įsakymas: „Aukite ir dauginkitės" yra duotas žmonių bendruomenei, o ne pavieniams asmenims. Taigi sąmoningas santuokoje susilaikymas nuo lytinių santykių, jei tai daroma ne dėl egoizmo, o dėl aukštesnių ir svarbesnių motyvų, nėra joks nusikaltimas, dargi net susivaldymo dorybė. Kat. Bažnyčia kunigų ir vienuolių celibatą (skaistybę) stato aukščiau už moterystę ir nelaiko nusikaltėliais tų, kurie dėl aukštesnių motyvų atsisako moterystės ir vaikų gimdymo. Lygiai Kat. Bažnyčia nevadina nuodėmingais lytinių santykių tais atvejais, kada moteris dėl visiško ar laikinio (periodinio) nevaisingumo negali tapti motina, jeigu tik tokiais atvejais nieko nedaroma prieš prigimtį. Taipgi nenusikalsta prigimtinei tvarkai tie santuokoje gyvenų, kurie naudojasi savo teisėmis visai padoriai ir natūraliai, nors nauja gyvybė negali užsimegzti dėl kurių laikinių ar natūralių trūkumų (žiūr. pop. Pijaus XI en ciklika Casti Connubii). Lygiai nėra laikoma nusikaltimu, kad nenorima turėti vaikų ir susilaikoma nuo moterystės teisių naudojimo, jei vaikų vengiama dėl nesveikatos, neturto, dėl gausios šeimos. Priešingai, nusikalsta, kas vaikų vengia dėl nenoro apsisunkinti naujomis pareigomis, dėl to, kad turėtų daugiau laisvės naudotis gyvenimo malonumais, dėl baimės netekti grožio (moterys) ir pan.

Gimimų kontrolės šalininkai propaguoja lytinių santykių naudojimą, tačiau taip, kad nebūtų pasiektas jų natūralus tikslas— naujos gyvybės pažadinimas. O tai atsiekia ma arba a) nutraukiant lytinį aktą (tai moralėje vadinama onanizmu: Biblijos Onanas taip elgėsi, ir dėl to Šv. Rašto liudijimu „Viešpats jį ištiko (nubaudė mirtimi), nes darė biaurų dalyką" (Prad. 38,10), arba b) vartojant visokias dirbtines apsaugos priemones, kad būtų sukliudytas naujos gyvybės pažadinimas. Kaip tik čia ir yra viso reikalo nemoralumas.

Jėzus Kristus Dievo Sūnus įsteigė Bažnyčią ir jai pavedė saugot ne tik Jo duotuo sius įsakymus, bet ir Kūrėjo Dievo duotuo sius vad. prigimties įstatymus. Todėl gim. kontrolės priemonių, kokias siūlo jos šalininkai, pasmerkimas nėra vien religijos vadų išsigalvojimas („keistos pažiūros"), o tik prigimties įstatymo saugojimas nuo iškrypimo. Gim. kontrolės priemonių vartojimo nusikalstamumas yra tas, kad sąmoningai iškreipiama lytinio akto natūralinė paskirtis. Lytinis aktas santuokoje yra prigim tas aktas, išplaukiąs iš pačios žmogaus prigimties, taigi leistas ir apspręstas prigimties Kūrėjo-Dievo, kuris, kaip autorius, sky rė tam aktui tikslą, nes prigimtyje nieko nė ra be tikslo. O lytinio akto tikslas —naujos gyvybės pažadinimas. Žmogus yra laisvas turėti lytinių santykių ar nuo jų atsisakyti, bet kartą juos turėdamas privalo jų neiškreipti, neatimti jiems natūralaus tikslo, o atlikti jį pagal prigimties dėsnius. Iškreipti arba deformuoti lytinį aktą, naudojantis juos vien malonumui ir gašlumo patenkini mui, sukliudant to akto paskirtį, yra sunkus nusikaltimas prieš prigimtį, taigi ir prieš prigimties Autorių - Dievą, o tai krikš čioniška moralė vadina nuodėme. Todėl, kas naudojasi gimimų kontrolės šalininkų siūlomomis priemonėmis, sunkiai nusideda (nusikalsta ir kas tokias priemones propaguoja). Tatai aiškiai moko pop. Pijus XI en ciklikoje Casti Connubii: "Jokia priežas is kad ir kokia ji būtų svarbi, negali padaryti daikto padoriu ir suderinamu su prigimtimi, kai jis pats savyje yra priešingas prigimčiai. Kadangi moterystės aktas savo pri gimtimi skiriamas vaikams gimdyti, tai visi, kurie juo naudodamiesi sąmoningai pasi rūpina atimti jam prigimtinę galią, elgiasi prieš prigimtį ir daro tai, kas pats savyje yra biauru ir neleistina. Tad nenuostabu kad Šv. Raštas pabrėžia, jog V. Dievas be galo nepakenčia šio biauraus nusikaltimo ir už jį, kaip mini Šv. Augustinas, yra baudęs mirtimi: Neleistinai ir nepadoriai santykiaujama net su savo teisėta žmona, kai vengiama apvaisinimo. Taip elgėsi Onanas, Judo sūnus, ir Dievas nubaudė už tai jį mirtimi. Taigi, kada kai kurie pradėjo, aiškiai nutoldami nuo tradicinio ir niekuomet nepakeisto krikščioniškojo mokslo, iškilmin gai skelbti kitokias šiuo reikalu pažiūras, Katalikų Bažnyčia, kuriai pats Dievas yra pavedęs skelbti dorovės mokslą ir prižiūrėti jo pilnumą, kad išsaugotų moterystės židi nio skaistumą, nepaliestą šios biaurios nuodėmės, pasiremdama savo dieviškąja misija. Mūsų lūpomis drąsiai kelia savo balsą iš šio dorovinio pakrikimo aplinkos ir pareiškia iškilmingai: bet koks moterystės pa naudojimas, per kurį žmonės atima aktui jo prigimtinę gyvybei pažadinti galią, yra priešingas Dievo ir prigimties įstatymams, ir tie visi, kurie taip elgiasi, susitepa sunkaus nusikaltimo dėmė" (Popiežių enciklikos ir kalbos, 1949, 367-8 p.).

Toks yra Kat. Bažnyčios dorovės mokslas, kuris yra privalomas visiems ne tik katalikams, bet ir visiems nešiojantiems žmo gaus vardą (čia eina kalba apie prigimties įstatymą, kuriam visi yra palenkti), kurio Kat. Bažnyčia niekad neišsižadės, nes kitaip nusikalstų savo misijai — skelbti ir saugoti prigimtąjį įstatymą ir dorovės normas. Žinoma, šio mokslo nepriima, kurie nepripažįsta Dievo-Kūrėjo, kuriems Kristus yra tik legendarinis asmuo ir kuriems savasis AŠ ir jo malonumai yra visokio elgesio aukščiausia norma.

Dar keletas žodžių dėl lytinio akto malonumo. Jis yra pačios prigimties duotas, to dėl iš esmės nėra blogas. Jis yra paskatinimas ir palengvinimas atlikti lytinį aktą. Ta čiau, kas šį malonumą padaro paties akto tikslu (o tai įvyksta išskiriant pirmaeilį ir prigimtą tikslą — apvaisinimą), nusikalsta prieš prigimtį. Juk, jei vien lytinio malonumo siekimas būtų leistinas, tai reikėtų aprobuoti ir pateisinti homoseksualizmą, kur siekiama to paties. Kol kas ši „praktika" kuri daugelio civilizuotų kraštų didmiesčiuose jau yra plačiai paplitusi, valstybės įstatymais yra persekiojama ir baudžiama. Tačiau kažin, ar neateis laikas, kada „prisi taikant prie laiko dvasios" nebus legalizuota ir ši „praktika"? Tada jau bus aiškiai ga lima laukti pasauliui Sodomos ir Gomoros likimo.

Gimimų kontrolės išplitimas ir pritaiky mas nedoromis priemonėmis yra šių dienų ne tik moralinė, bet ir socialinė žaizda. Vakarų pasaulio kraštuose nešanti begalinę demografinę ir moralinę žalą. Neomaltuzia nizmo skelbiamasis metodas — naudotis lytiniais malonumais, vengiant vaikų, išugdė hedonistinį Vakarų tautų egoizmą. Dėl to šiandien gim. kontrolės propaguotojai siūlo ją ypač nukreipti į Azijos ir Afrikos tautas, nes patys, su savo gimimais jau „susitvarkę", mato pavojų ne tiek iš žemės gėrybių trūkumo, kiek iš geltonosios ir juodosios ra sės gausumo. Pereitais metais Jungt. Amerikos Valstybėse neomaltuzianizmo propaguotojai pasiūlė valdžiai, kad ji, siųsdama atsilikusiems kraštams medžiaginę pagalbą, drauge pridėtų ir gim. kontrolei vykdyti priemonių bei pamokytų, kaip jomis naudo tis... Buvo net reikalaujama, kad prieš pre zidento rinkimus kandidatai pasisakytų šiuo reikalu. Tiek Niksonas, tiek Kennedy atsiribojo nuo šio klausimo nors to labai rei kalavo episkopalų vysk. Pike; bet ir jis pagaliau nusileido reikalaudamas, kad Ameri kos valdžia surastų metodų, kaip sėkmingiau reguliuoti gimimus pagal moters mėne sinius ciklus.

Gimimo kontrolės logika

Jei prieauglio stabdymas ir žmonių pasaulyje mažinamas pasaulyje yra šių dienų šūkis ir svarbiausias uždavinys, kaip skelbia jo šalininkai, lieka nesuprantama, kodėl Niurnberge buvo pasmerkti Hitlerio me todai naikinti žmones ir nubausti jų vykdytojai. Juk hitlerininkai, iššudę milijonus, gerokai sumažino žemės gyventojų skaičių taigi pasitarnavo žmonijai. Lygiai pasitarnavo žmonijai ir amerikiečiai, numetę ant Hirošimos ir Nagasaki atomines bombas, ku rios sunaikino šimtus tūkstančių japonų (ak, pagaliau niekas jų už tai nepasmerkė) Juk Hitleris tuo siekė kaip tik padaryti R a u m o gyviesiems. Bet jis padarė klaidą, kad tą R a u m ą skyrė tik vokiečių tautai. Jei į tą tuščią R a u m ą būtų pakvietęs, pvz., anglus, jis nebūtų buvęs apšauktas žudiku ir nusikaltėliu. Pagaliau šiandien niekas neišdrįsta pasmerkti Stalino už milijonus iššudytų nekaltų aukų. Tų akyse, kurie susirūpinę žmonių perteklium, jis yra žmonijos geradaris: jis sumažino žmonių skaičių pasaulyje. Dėl to niekas jo neteisė nei Niurnberge, nei kitur. Sakysite, priemonės tam naikinimui buvę netinka mos... Bet, pvz., kuo morališkai skiriasi ne gimusios gyvybės žudymas nuo gimusios? Gal tik tuo, kad negimusią gyvybę nužudo pati motina, o gimusią svetimi.. Juk negimusios gyvybės naikinimas (abortai) jau daugelyje kraštų yra legalizuojami kaip tik tais pačiais sumetimais: mažinti gimimų skaičių.

Ką sako medicina

Įvairių kraštų rimti (ne šarlatanai) gydy tojai, kurie sąžiningai žiūri į savo pašaukimą ir pareigas, vienbalsiai yra pasmerkę ap saugos priemonių vartojimą. Iš daugelio pa cituosime tik anglus, kurių nuomonė, be abejonės, yra žinoma ir K. Valteriui.

Prof. W. Shaw (Textbook of Gynecology, VI laida 1952) rašo: „Paprastai skaitytojui suteikiama gana daug propagandinių žinių gimimų kontrolės reikalu, bet neužtenkamai jis pamokomas apie to pasekmes. Pvz., klinikiniu požiūriu dalykas yra visiškai tik ras, kad gimdos votys... daugiausia atsiranda pas tas moteris, kurios niekad nebuvo nėščios, arba kurios turėjo tik vieną nėštuma ilguose savo gyvenimo metuose. Moteris, vartojanti nėštumui išvengti priemones, yra labiau palinkusi įvairioms komplikacijoms, negu moteris turinti daug vaikų". To liau autorius pasmerkia visokios rūšies apsisaugojimo priemones, kaip lygiai lytinio akto nutraukimą, nes tai esąs šaltinis visokių moteriškų ligų, nervinių sutrikimų tiek pas vyrus, tiek pas moteris. ,Yra visai tikras dalykas, kad kiekvienas dirbtinis sukliu dymas lyčių pilnam susijungimui atimą bent vienam partnerių pilno pasitenkinimo išgyvenimą. Iš to kyla nervinis moters nera mumas sekančiame nėštume, dubens skausmai ir kita" (Ten pat). Viena visų tų negalių priežasčių — moters kūnas negauna vyriškų hormonų, kurie, vartojant apsaugos priemones, nepatenka į jos kūną.

Kitas (ginekologas) Dr. Gerr rašo: „Su visu tikrumu galima teigti, kad yra neleistina ir žalinga jauniems susituokusiems pradėti savo bendrą gyvenimą sąmoningai vartojant apsaugos priemones... Mūsų laikais, kada apsaugos priemonių vartojimas tokia plačia skale yra išplitęs ištekėjusių moterų tarpe bendruomeniniais, ūkiniais ir egoistiniais sumetimais, gydytojams krenta baisi atsakomybė. Natūralaus prieauglio kritimas šiame krašte (Anglijoje) ir visuose Vakarų kraštuose graso mūsų rasės išny kimu, jei tas kritimas nebus artimoje ateityje sulaikytas".

Dr. Harold F. Dorn žurnale Human Biolo gy 1943.II.1, nr. 15, paduoda sekančius duomenis: Gimdos vėžys dažniausia pasitaiko pas netekėjusias moteris, negu pas ištekėju sias; bet daugiausia gimdos vėžio atvejų yra pas tas moteris, kurios ištekėjusios ven gia turėti vaikų. Mirtingumo vėžiu ištekėju sių, netekėjusių ir ištekėjusių bevaikių san tykis yra kaip 100:109:127.

Drauge su apsaugos priemonių vartoji mu, kaip minėta, eina abortai, kurie Angli joje tose šeimose, kurios vartoja apsaugos priemones, yra 8 kartus dažnesni, negu jų nevartojančiose (žiūr. Papers of the Royal Commision of Population I,173 p.).

Pastebėta, kad su gimimų kontrolės vyk dymu ir gimimų mažėjimu visuose kraš tuose smarkiai kyla bepročių skaičius. Pa vyzdžiui, tik vienoje New Yorko valstijoje, kur 1920 m. bepročių ligoninėse buvo 38. 249 nepagydomi ligoniai, 1943 m. jau buvo 82.534 asmenys, neskaitant čia nenormalių vaikų, silpnapročių namuose ar tik laikinai susirgusių.

(Bus daugiau)

LIETUVIU JAUNIMAS TARPTAUTINIAME PARENGIME

PABĖGĖLIŲ KATALIKŲ JAUNIMO STUDIJŲ DIENOS VAKARŲ VOKIETIJOJE

Praeitų metų paskutinę savaitę Gautingo miestelyje prie Muencheno, Vokietijoje, Pabėgėlių Katalikų Jaunimo Komisija Vokietijoje surengė studijų dienas. Jų tema: ‚Mes kuriame laisvą ir vieningą Europą'.

Studijų dienos prasidėjo gruodžio 27 d., 20 val., atidarymu ir susirinkusių pasveikinimu. Atidarymo metu susirinkęs įvairių tautų jaunimas iš visos V. Vokietijos buvo trumpai supažindintas su pabėgėlių katalikų jaunimo veikla ir jos galimybėmis Vidurio Europoj.

Gruodžio 28 d. 10 val. paskaitą ‚Apie Rytų ir Vidurio Europos ateitį' skaitė Hans Schuetz, narys Vak. Vokietijos Bundestago (parlamento) Bonnoje ir Europos Tarybos Patariamojo Seimo Strassburge.

Tą pat dieną 15,30 val. įvyko pabėgėlių jaunimo ir vokiečių studentų susitikimas, kurio metu bičiuliškoje dvasioje nuoširdžiai išsikalbėta tarpusavio bendradarbiavimo ir artimesnio santykiavimo Vakarų ir Rytų Europos tautų klausimais.

Vakare buvo parodyti du kultūriniai filmai. Viename dokumentine medžiaga pavaizduotas gyvenimas sovietinės Vokietijos zonoj, ypač išryškinant komunizmo karinius pasiruošimus puolamajam karui bei darbininkijos, moterų ir jaunimo karinį paruošimą — apmokymą. Antrajame filme parodyta Šiaurės Sąjungos susikūrimas, išsivystymas ir karinis pajėgumas sulaikyti komunizmo kariniam antplūdžiui Vakarų Europoje .

Gruodžio 29 d., 10 val., paskaita ‚Kas yra Europa'. Ją skaitė pagarsėjęs Bavarijos Radijo komentatorius Dr. Johannes Gaitanides, sukeldamas visų dalyvių nepaprastą susidomėjimą. Prelegentas savo paskaitoje nurodė nepaprastus skirtingumus tarp Vakarų ir Rytų (Azijos!) pasaulių kul tūrinėje ir dvasinėje srityse, Rytų milžinišką grėsmę Vakarams — Europai ir galimybes tai grėsmei atremti.

15,30 val. paskaita ‚Egzilų jaunimo įkurdinimas Federalinėje Vokietijos Respublikoje'. Ją skaitė Bavarijos darbo ministerijos atstovas Otto Maurer.

Vakare Pabėgėlių Katalikų Jaunimo Komisijos Vokietijoje asistentas L. Dodič padarė pranešimą apie galimybes bendradarbiauti pabėgėlių jaunimui su Europos Taryba ir europinio apsijungimo organizacijomis. Ta kryptimi įvairūs reikalingi ryšiai jau užmegzti ir stiprinami. Neužilgo numatoma išrūpinti didesnei pabėgėlių jaunimo grupei veltui kelionė (ir išlaikymas) į Europos Tarybos Patariamojo Seimo posėdžius Strassburge.

Gruodžio 30 d. paskaitą ‚Liaudies dainos Rytų Europoje' skaitė šios srities žinovas vokietis Hermann Fuhrich. Jis jau yra išleidęs vieną specialią knygą su įvairiomis Rytų Europos tautų liaudies dainomis. Ji šiuo laiku jau plačiai naudojama V. Vokietijos mokyklose kaip dainų vadovėlis. Šioje knygoje nėra lietuvių liaudies dainų, bet autorius ruošiasi neužilgo leisti naują šios knygos laidą ir pažadėjo ją papildyti lietuvių liaudies dainomis, jei lietuviai jam suteiktų reikiamos medžiagos.

Vakare įvyko meninė programa. Jos metu solistas Dr. Josef Stramek ir pianistas Vojtech Vogel išpildė eilę Rytų Europos dainų ir muzikos kūrinių, o lietuvių jaunimas pašoko du tautinius šokius: ‚Kubilą' ir ‚Kepurinę'.

Gruodžio 31 d. ryte, po pamaldų, kurių metu giedojo lietuvių jaunimas, įvyko atsisveikinimas. Tas visas studijų dienas jų dalyviams kasdien rytais buvo laikomos šv. Mišios ir sakomi pamokslai. Vakarais įvairių tautų jaunimas nuoširdžiai tarpusavy bendravo ir linksminosi. Kartu stengėsi visi vieni kitus geriau pažinti, suartėti ir sustiprinti tarpusavio ryšius.

Lietuvių jaunimo grupė (visi studentai) buvo didžiausia — viso apie 15. Suvažiavo iš visų V. Vokietijos kraštų. Studijų dienose užsirekomendavo labai gražiai. Tik diskusijose po paskaitų galėjo rodyti kiek didesnį aktyvumą.

Šis įvairių tautų katalikų jaunimo — pabėgėlių nuo komunizmo susitikimas buvo pirmas tokio pobūdžio, tačiau po jo seks dažnesni. Artimiausios studijų dienos numatytos šių metų vasarą taip pat Gautinge. Finansuoja vokiečiai. Lietuvių jaunimas tokiems parengimams ateityje turėtų rodyti dar didesnį dėmesį.

Verta paminėti, kad mūsų jaunimo didelė dalis (per 10) gruodžio 31 d. dar neišsiskirstė kas sau, o pasiliko Gautinge. Popietyje turėjo savo organizacinį pasitarimą, o vakare suruošė jaukų ir linksmą pobūvį, kartu giedriausioj nuotaikoj sutikdami ir Naujus Metus. M. M. (ELI)

RAGINA MOKYTOJUS ‚DEGINTE DEGINTI' BURŽUAZINĖS IDEOLOGIJOS LIEKANAS LIETUVOJE

(E) Prieš pat Naujus metus Vilniuje įvyko Lietuvos mokytojų suvažiavimas. Jo proga sovietinė ir komunistinė vadovybė paskelbė žodį į mokytojus. Pabrėžus, kad Lietuva daranti pažangą tik ‚didžiosios rusų tautos pagalbos dėka', mokytojai raginami ‚nesutaikinamai kovoti prieš buržuazinio nacionalizmo ir, be to, siauro nacionalinio ribotumo recidyvus'. Dar daugiau, mokytojas esąs pašauktas ‚deginte deginti buržuazinės ideologijos liekanas, aistringai kovoti prieš buržuazinės praeities atgyvenas, išmokyti giliai neapkęsti tų, kurie trukdo statyti šviesius komunizmo rūmus'.

Suvažiavimo dar pranešta, kad švietimo ministeris M. Gedvilas rado reikalą pabrėžti: ‚Būtina užkirsti kelią patekti į mokyklas buržuazinio nacionalizmo atgyvenoms, negailestingai kovoti prieš faktus, kai mokomoji medžiaga dar perteikiama iš buržuazinio objektyvumo pozicijų, idealizuojant praeitį. Suvažiavime ir Sniečkus ‚pamokslus' mokytojams sakė.

Suvažiavime buvę 508 delegatai, kurie atstovavę apie 27.000 mokytojų. 285 delegatai — komunistiniai, partiečiai, 23 komjaunuoliai, 200 nepartinių. Kaip kituose suvažiavimuose, taip ir čia komunistai uzurpavo delegatų pareigas, sudarydami daugumą, tuo tarpu kai tik maža dalis mokytojų yra kp nariai.

‚STAKLĖS SUKASI, O AUDINIŲ NĖRA'

(E) Kauno pliušo - šilko kombinatas šiemet išaudęs apie 100 tūkstančių metrų mažiau. Vedėjai kaltina statybininkus, kurie laiku nepastatė kai kuriems skyriams patalpų. Kombinate pasklidęs priežodis: „Staklės sukasi, o audinių nėra". Kai audimo skyriuje sustoja staklės, lūžo detalė, kombinate, anot Vilniaus „Tiesos", su žiburiu nerasi paprasčiausio veržlių rakto, nekalbant jau apie sudėtingus įrankius. Pasirodo, įrankiais apsirūpina patys darbininkai, o tiekimo skyrius tuo nesidomi. Kur normaliai gedimą būtų galima pataisyti per 15 minučių, užtrunkama valandos. Staklėms užtaisyti skiriamos 6 valandos, bet užtaisinėjamos po 2-3 paras. Darbas kartais susitrukdo dėl to, kad trūksta įrankių o kartais, kad nėra žaliavų. Nors įmonėje dirba apie pustrečio šimto darbininkų daugiau, negu plane numatyta, bet nere tos staklės stovinėja be darbo. O kai kurie darbininkai, priversti aptarnauti keturias stakles, daro broką. Dėl broko kaltinamas paruošų skyrius, o tas kaltina vėl kitus. Tūkstančiai valandų per mėnesį prastovinėjami, kai nėra atsarginių dalių. Nors įmonėje apie 200 pameisterių, bet kai jų reikia prie mašinų, jų nėra, jie kažkur vaikštinėja. Atvežtos žaliavos suverčiamos netvarkingai į krūvą, darbininkai knisasi po tą krūvą, kol suranda reikalingų žaliavų...

14.000 AGITATORIŲ

(E) Ryšium su liaudies teismų teisėjų ir tarėjų rinkimais Lietuvoje daugiau kaip 14.000 Politinių ir mokslinių žinių skleidimo draugijos narių įsijungę į agitacinį darbą ir pasisklaidę po visą Lietuvą su paskaitomis ir kitomis agitacijos priemonėmis. Nesunku suprasti, kad rinkimai čia yra tik pretekstas ateistinei ir sovietinei propagandai skleisti.

Politinių ir mokslinių žinių skleidimo draugijos paskaitininkai per 10 šių metų mėnesius visoje Lietuvoje skaitę apie 59. 000 paskaitų. Tos draugijos plenume Vilniuje paaiškėjo, kad propagandos darbe esą dar daug trūkumų. Ypač dar neįveiktas propagandos atitrūkimas nuo gyvenimo. Vyko ilgos diskusijos, kaip tuos trūkumus įveikti.

Nauja kavinė - automatas Kaune

Kampe, kur susibėga Savanorių plentas su Laisvės alėja (dabar vad. Raudonosios Armijos ir Stalino prospektais), pastatytas keturių aukštų namas, fasadu į kampą, ir pirmajame jo aukšte įrengta (pagal dail. J. Virako projektą) kavinė - automatas (aštuoni automatai su pyragaičiais, kava ir kitais gėrimais ir bufetas). Kavinės vardas „Daina". (LNA)

Lietuvoje atsirado negirdėtų religinių sektų. Besiskųsdami religinių „prietarų" patvarumu, ateistiniai veikėjai atskleidžia, kad Lietuvoj, ypač Klaipėdoj, esama įvairių religinių sektų. Nors sako, kad tai „buržuazinių laikų palikimas", bet iš tikrųjų tokios sektos anksčiau Lietuvoje visai nebuvo girdėtos. (LNA)

TAIP LIETUVIAI GYVENO

(Atkelta iš 2 psl.)

gaikštijoje ir kitų romėnų apeigų vyskupų, būtent, Žemaičių ir Jonavos, kuris yra taip pat pat ir Slucko. Yra taip pat ir graikų apeigų vyskupų, kuriuos liaudis paprastai vadina „vladikomis" ir kurie priklauso romėnų bažnyčios, kurios valdžiai pasidavė Brastoje 1596 metais, būtent: Polocko ir Pinsko. Šioje Kunigaikštijoje taip pat žydi dvi jėzuitų kolegijos, būtent, Polocko, įsteig ta Lenkijos karaliaus Stepono, daug kartų nugalėjusio Maskvą, ir Nesvyžiaus, to mies to kunigaikščio pastatyta. Taip pat nemažos reikšmės turi karališkieji miestai: Trakai, Kaunas, Gardinas, Brasta, Polockas, Minskas, Mogiliovas, Naugardukas ir kunigaikščių — Sluckas, Nesvyžius ir Biržai".

Atkreiptinas dėmesys į dviejų rūšių miestus: karališkuosius ir kunigaikštiškus. Toliau Lietuvos Kunigaikštis M.K. Radvila rašo:

„Didikai gi turi gražius rūmus ir pilis, išpuoštas visokiais užsieniniais papuošalais ir įvairiais rakandais apstatytas. Kai kurios pilys aprūpintos sienomis, pylimais ir daugeliu karišku pabūklų".

Toliau:

„Dabar prieikime prie dabartinių lietuvių papročių. Lietuvių giminė džiaugiasi daugybe laisvių ir yra linkusi prie mandagumo, draugiškumo, švelnumo, vaišingumo. Ne tiktai mielai priima nepažįstamus svečius, bet dargi juos kviečia, suteikia visokį prielankumą ir gera valia palydi. Kare labiau mėgsta raiti kariauti. Kare naudojasi veisliniais arkliais, o ne tais mažais ir menkais, kaip kažkas parašė, ir kurie tiktai namų darbams paskirti, nes turi puikiausias arklių kaimenes, surinktas iš Italijos, Vokietijos ir Turkijos. Tokių arklių kai kurie didikai, nesigailėdami lėšų, turi labai daug. Įsivyraujant lenkų įtakai priversti dažnai kariauti, bet niekad patys nepuola ir kariauja tiktai kitų užpulti ir ne tik žiemą, kaip pasakoja svetimtaučiai istorikai, nežinantieji šios šalies papročių. Lietuvis yra apsivilkęs gana puošniai ir naudojasi ne vien tiktai drabužiu. Maistas yra gausus, jį papildo, be galvijų, avių ir kitų penėtų gyvulių mėsos, dar žuvis, laukinių žvėrių mėsa, pridėjus įvairius valgio prieskonius. Gėrimas iš medaus ir vandens, sumaišytas su vyšnių sunka ir įvairiais kvapsniais, iki 100 ir daugiau metų išlaikytas, ypač didikų namuose, savo skoniu ir aromatu praneša žinomą Malvazijos vyną. Vyno gi vartojimas, anksčiau netuvęs, dabar taip įsigalėjo, kad juomi net pati liaudis puotose naudojasi ir tokiu, kurį atveža vežimais iš Vengrijos, Ispanijos, Prancūzijos ir nuo Reino veža laivais".

Iš aprašymų matome lietuvius buvus tikrai turtingus, didžiūnus, puikiai tvarkiusius vieną didžiausių, galingiausių, turtingiausių valstybių Europoje. Per šimtus metų įvairūs Lietuvos priešai, skleisdami piktai melagingas žinias apie Lietuvą, yra suklaidinę net mūsų šviesuomenės nemažą dalį: lietuviai per paprastai, per siaurai galvoja apie savo protėvių imperiją. Būkime verti senųjų lietuvių! Nedarykime jiems gėdos kalbėdami, rašydami apie Lietuvą, lietuvius!

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Vasario 16 minėjimą rengia Londono bažnytinis choras vasario 18 d., Londono Sporto ir Soc. Klubo patalpose, 345 A Victoria Park Road, E.9). Paskaitą skaitys Dr. kun. S. Matulis, MIC.

VELYKOS SODYBOJE

Kas norėtų praleisti Velykų atostogas Lietuvių Sodyboje, dabar jau pats laikas jas užsisakyti. Sodybos vištos šiais metais labai dėslios, ir margučių niekam nepritrūks.

Mokestis už Velykų atostogas (nuo D. Šeštadienio popiet iki Velykų antrosios dienos popiet) 4 svarai vienam asmeniui.

Kambarių skaičius ribotas, tad nedelskite su užsakymais.

DAR ATOSTOGAUSIME SODYBOJE

Kokia bebūtų mūsų lietuviškosios Sodybos ateitis, šią vasarą (bent iki rugėjo pradžios) dar numatoma priimti vasarotojus. Norima šiais (gal paskutiniais) metais galimai didesnį skaičių turėti lietuvių vasarotojų. Tegu nors trumpą atostogų laiką lietuviai sudaro Sodybos vasarotojų daugumą. Jeigu dar esate neapsisprendę, kur vasaroti — neabejodami sukite į savo Sodybą.

Dabar yra pats laikas atostogas užsisakyti. Negavę pakankamai lietuvių vasarotojų, turėsime prižadėti kambarius kitiem. Tad visi, kurie norėtų praleisti atostogas su savais ir pas savus, nedelsdami rašykite tiesiai į Lietuvių Sodybą šiuo adresu: The Manager, Headley Park. Near Bordon. Hants.

L. Sodybos Administracija

MIRĖ

Sausio 23 d. Londone mirė Kotryna Sideravičienė, sulaukusi 84 metų amžiaus. Palaidota sausio 28 d.

KAŽKAS NUNEŠĖ PALTĄ

Spaudos Baliaus metu iš Lietuvių Namų Londone dingo Nottinghamo svečiui paltas languotu pamušalu.

Jei kas per apsirikimą būtų paėmęs, prašom grąžinti: Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London W.11.

DĖL ŠOKIŲ MUZIKOS PLOKŠTELIŲ

Praeitą savaitę esame paskelbę, kad Lietuvių Namai platina lietuvišką šokių plokštelę.

Plokštelė per nesusipratimą buvo pataikiusi ne tuo adresu. Lietuvių Namai neplatina jos.

CENTRO ŽINIOS

Sausio 27 d. įvyko DBLS ir LNB Valdybų posėdis. DBLS Valdybos posėdyje nutarta rengti Vasario 16 minėjimas Lietuvių Namuose, pakviečiant lietuvių draugus anglus ir kitų tautybių atstovus. Į Vasario 16 minėjimą numatoma pakviesti apie 100 žmonių.

L. Namų Bvės posėdyje diskutuotas pareigų pasiskirstymo klausimas, kuris atidėtas sekančiam posėdžiui.

PASKOLOS KLAUSIMAS

10.000 svarų paskolą reikės atmokėti gegužės 27 d. t.y. po keturių mėnesių. Du Valdybos nariai paskirti rūpintis šiuo reikalu, t.y. ieškoti paskolos. Suvažiavimas pavedė Valdybai išspręsti paskolos klausimą palankiausia Bendrovei forma. Šiuo metu padėtis yra tokia, kad Bendrovė nesitiki greitai surasti pirkėją Sodybai, todėl yra būtina surasti paskolą 10.000 svarų su mai. Kadangi paskolos gavimo galimybės yra labai mažos, B-vės vadovybė pakartotinai kreipiasi į lietuviškąją visuomenę, kviesdama dar kartą ateiti į talką, suteikiant B-vei trumpalaikes paskolas. Kaip jau anksčiau EL ir aplinkraščiuose buvo aiškinta, šios trumpalaikės paskolos yra pilnai garantuojamos Bendrovės turtu. Ligi šiol tokių paskolų gauta apie 4.000 sv. Sudarius dar apie 5.000 sv. paskolą, galima būtų pašalinti vis dar gresiantį Bendrovei pavojų. Valdyba prašo tautiečius, ligi šiol prie šio vajaus dar neprisidėjusius, nedelsiant rašyti Centrui, pranešant, kokias sumas galėtų paskolinti. Tuo tarpu, nors finansinis pavojus B-vei tebegresia, normaliai B-vės veikla gerėja.

Pradedami priimti užsakymai atostogoms Sodyboje

Šia proga reikia pabrėžti, kad ši vasara parodys, ar Anglijos lietuviai tikrai nori Sodybą išlaikyti. Jei šiuo kritišku metu bent 200 lietuvių neparodys noro praleisti atostogas Sodyboje, tai Sodybos tolimesnis išsilaikymo klausimas savaime paaiškės. Atostogų skelbimas spausdinamas šiame EL numeryje.

Sėkmingas Spaudos Balius

Šiais metais Spaudos Baliuje dalyvavo apie 200 žmonių. Spaudos Baliui grojo p. K. Venckaus vadovaujama kapela iš Nottinghamo. Taip pat Spaudos Baliuje dalyvavo ir Pasiuntinybės Patarėjas p. Balickas su ponia.

Paskyrė pašalpas

Internacional Social Service paskyrė pašalpas 3 seneliams ir prižadėjo rūbais paremti senelį, gyvenantį Sodyboje. Pašalpų dydis tarp 5-15 šilingų per savaitę. DBLS Valdyba už šią pašalpą padėkojo.

IŠ SKYRIŲ VEIKLOS

CORBY SKYRIUS

Skyrius turi 30 narių. Nario mokesčio buvo surinkta 18 svarų, savo kasoje turi 16 svarų. Minėjimų buvo suruošta 4, ekskursija 1, rinkliavos 2: viena skautų stovyklai, antra Vasario 16 gimnazijai. Susirinkimai buvo 2, Valdybos posėdžiai 6. Taip pat skyrius buvo atstovautas vietos latvių nepriklausomybės minėjimo proga ir DBLS metiniame atstovų suvažiavime.

WOLVERHAMPTONO SKYRIUS

1960 metais skyrius turėjo 27 narius. Kasoje turima 33.13.11.

Tarpusavio santykiai yra labai geri: vieni kitus remia ir užjaučia.

Su kaimyniniais skyriais santykiaujama aktyviai ir nuoširdžiai.

Metų bėgyje skyriuje įvyko visi pagrindiniai minėjimai, kurie sutraukdavo ne tik apylinkės gyventojus, bet taipgi ir kai myninius skyrius. Parengimai visuomet praeidavo pakilioje nuotaikoje ir kultūrin gai.

Skyrius finansiškai parėmė Vasario 16 gimnaziją ir vietinę mokyklėlę.

Pravestos rinkliavos skautų stovyklai ir pabėgėliams paremti.

Mokyklėlėje metų bėgyje mokytojavo V. Narbutas, G. Kaminskienė ir A. Rugianienė.

Mokyklėlei prigyvenus kritišką metą, į pagalbą atėjo Vilties Sporto Klubo steigėjas V. Kelmistraitis, kurio dėka vaikučiai buvo labai gražiai ir gerai parengti Kalėdų eglutės pasirodymui. Mokyklėlė veikia ir toliau. Mokytojos darbą tęsia G. Kaminskienė.

BIRMINGHAMO SKYRIUS

Milijonininiame mieste ir jo priemiesčiuose išsiblaškiusius keliasdešimt lietuvių sunku apjungti ir išvystyti glaudesnį bendradarbiavimą. Bet, nežiūrint visų kliūčių, Vasario 16 dienos proga suruoštas platesnio masto minėjimas, ir jo pelnas 26 sv. 7 šil. paskirtas Vasario 16 gimnazijai paremti.

Gegužės 28 d. surengtas Lietuviškų dainų ir muzikos vakaras, kurio proga surengta loterija, ir jos pelnas 12 sv. 11 šil. pervestas Tautos Fondui.

Sekminių proga suruošta ekskursija į Lietuvių Sodybą (dalyvavo 28 asmenys).

Turėta dvejos lietuviškos pamaldos.

Rugsėjo 3 d. surengtas Tautos šventės minėjimas; programoje — scenos ir arijos iš istorinės operos PILĖNAI. Visas minėjimo pelnas 12 sv. paskirtas Vasario 16 gimnazijai.

Skautų ir jaunimo stovyklai surinkta aukų 3sv. 13 šil. 3 penai.

Lapkričio 12 d. surengtas Lietuviško Solidarumo Vakaras (pelno likučiai įrašyti Skyriaus kason).

Skyriaus kasoj yra 42 sv. 2 šil. 3 penai.

BRADFORDO SKYRIUS

Kolonija yra sumažėjusi, ir DBLS Skyrius turi tik 15 asmenų.

Skyrius laisvai gali naudotis vietos lietuvių Vyties Klubo sale. Skyrius padarė tokius parengimus: Min. B.K. Balučio minėjimą (paskaitą skaitė V. Ignaitis); Vasario 16 d. minėjimą (paskaitą skaitė A. Balsys); Žalgirio mūšio minėjimą (rengė kartu su kitomis lietuvių organizacijomis; paskaitą skaitė plk. Jakutis; šiame minėjime dalyvavo Pasiuntinybės Patarėjas V. Balickas); Kariuomenės šventės minėjimą (paskaitą skaitė A. Balsys).

Be to, dar skaityta tokios paskaitos: Skridimas į erdves — A. Dičpetris; Suvalkų sutartis — A. Šukys; Atominės gadynės ateitis — inž. Dr. V. Fidleris.

Valdyba padarė 4 posėdžius.

Buvo 2 narių susirinkimai.

Kasoj yra 38 sv. 8 šil. 4 penai.

BUCKMINSTERIO SKYRIUS

Skyrius turi 6 narius, iš kurių vienas atleistas nuo nario mokesčio. Solidarumo mokestis apmokėtas pilnai. Europos Lietuvį skaito 6 asmenys. Be to, dar gaunama ir kitokių laikraščių bei žurnalų.

Skyriaus kasoje yra 3 sv. 12 šil. 10 p.

BUXTONO SKYRIUS

Buxtono seniūniją sudaro tik 4 nariai. Sausio 15 d. susirinkime buvo svarstyta, ar verta seniūniją laikyti. Prieita vienos nuomonės, kad netikslu būtų dar keliems esant vienoje vietoje ieškoti prieglaudos Centriniame Skyriuje. Todėl seniūnija lieka ir toliau. Seniūnas St. Karpinas.

LEICESTERIS

LEICESTERIO LIETUVIAI

Čionykščių lietuvių skaičius peršoka 40. Jų dalį apjungia DBLS skyrius. Daugiausiai susirenka į lietuviškas pamaldas, kurias atlaiko mūsų kapelionas iš Londono.

MŪSŲ RĖMĖJAI

Už kalendorių moka po 20 šil. T.M. Liūdžius, R. Gustainis, B. Kmieliauskas ir V. Remeikis. Po 2 dol. V. Širvydas ir J. Stelmokas, 1,50 dol. A. Bortkevičius, Po 12 šil. V. Kavaliauskas ir P. Čalnaris. Po 10 šil. V. Puidokienė, J. Naujokas, B. Navaslauskas, M. Valikonis, A. Juzaitis, J. Bernotas, L. Pogožinskas, J. Dimša. A. Kažemėkinas, M. Tulytė, H. Ropius. P. Laurušonis, A. Majus, F. Freitakas, J. Markevičius; Vl. Budrevičius; V. Lugas; A. Važgauskas; A. Baranauskas; B. Sleideris; O. ir J. Ramoniai; K. Andriuškevičius; B. Laureckienė; B. Garšva; A. Kubilius; A. Vitkus; J. Matuška; L. Valkūnas; A. Dičpetris; B. Mardosas; St. Kastauskas (už 2 kalend. po 10 šil.); A. Tirevičius; 10.3 šil. Vyt. Grybas; 8.9 šil. Martin Balz; po 8 šil. P. Kleinas; M. Talkačiauskas; K. Makaras; K. Bičkus; S. Biteravičius ir A. Buras; 15 šil. už 2 kalendorius J. Žamba; po 7 šil. A. Petkevičius ir V. Paliuškevičius.

Nidos Knygų Klubui ir Europos Lietuviui aukų dar yra prisiuntę Dalia Tallat-Kelpšaitė 5 svarus; J.J. Bachunas 6 dol.; B. Kurtinaitis 1.1.6 sv.; E. Bliūdžiūtė 1.5.0 sv.; J. Erinkis 15.5 šil.; J. Santockis 10 šil.; J. Viliūnas 9.6 šil.; I. Juška 9 šil.; S. Žilinskas 8 šil.; A. Balsys ir J. Juozapavičius 8 šil.; S. Nagys 5.6 šil.

J. Kaleckas Europos Lietuvio prenumeratos 3 mėnesiams sumokėjo 22 šil. (vietoj 12 šil.).

Šiuo metu DBLS skyriaus valdybą sudaro pirm. Alf. Paukštys, sekr. Vyt. Anelauskas ir ižd. Domas Mikulėnas. Pastarasis skyrių atstovavo Lietuvių Namų B-vės bei DBLS metiniame suvažiavime ir liko kandidatu į DBLS Tarybą.

Vietiniai lietuviai dirba įmonėse, prekyboje, vienas turi savo kirpyklą. Daugumas jų yra jau prasigyvenę ir apsinaminę. Senosios išeivijos belikęs vienas kitas.

Senosios išeivijos lietuvių seniausias yra Juozas Časas, sulaukęs 84 metų, bet dar gajus. Čia išgyveno 60 metų. Spaudos draudimo laikais jis iš Tilžės į Angliją sau ir draugams parsitraukdavo lietuviškos spaudos. Ir dabar savo skaitybai naudoja daugiausiai lietuvišką raštiją, tiek seną, tiek naują. Jo sūnus domininkonas kun. K. Časas, baigęs mokslus Anglijoje ir 1929 m. įšventintas, buvo vienas iš Lietuvos domininkonų atkūrimo pradininkų Raseiniuose. Šiuo metu darbuojasi Londone tarp anglų. Reikalui esant, mielai patarnauja ir lietuviams.

Negausus vietinis lietuvių atžalynas dau gumoje mokytis dar tik pradeda. Kitus prašoko p. Anelauskų sūnūs, kurių Vincas yra antroje pusėje elektrotechnikos studijų Birminghamo universitete, o Antanas Rymantas jau artinasi į gimnazijos užbaigą.

KEIGHLEY

GRAŽI ŠEIMA

Gruodžio 31 d. Keighley St. Anne's bažnyčioje lietuvių kapelionas pakrikštijo ketvirtą p.p. Iškauskų kūdikį — dukrelę Mariją. Kadangi pats pirmasis kūdikis buvo miręs, dabar Iškauskai augina tris vaikučius.

Dievo palaimos tėvams ir jaunam atžalynui.

J. Ks

WOLVERHAMPTONAS

VALDYBOS SUDĖTIS

Skyriaus Valdybos sudėtis yra šitokia: D. Narbutas — pirm.; Dromantas — vicepirm.; B. Buragas — sekr.; J. Ruginis — kasin.; J. Kiaunė — narys.

PRESTONAS

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Vasario 19 d. 12.15 val., St. Ignatius bažnyčioje bus pamaldos, laikomos kun. V. Kamaičio.

Po pamaldų renkamės p.p. Survilų name, 161 Woodplumpton Rd., Fulwood, Preston. Ten bus bendras pobūvis ir Vasario 16 d. minėjimas. Prašome vietos ir apylinkės lietuvius gausiai dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

MANCHESTERIS

KAUKIŲ IR BLYNŲ BALIUS

Manchesterio Lietuvių Socialinis Klubas vasario 11 d. (šeštadienį) savo patalpose rengia **Kaukių ir blynų balių.**

Programoje: kaukės, kepuraitės, blynai' gėlių valsas, skrajojantis paštas ir loterija.

Kaukės premijuojamos.

Šokiams gros mūsų lietuviška kapela ir plokštelės. Programos pradžia 5.30 val. vak.

Įėjimas: Klubo nariams — nemokamas, nenariams — 1 šil.

Kaukių neturintieji galės jomis apsirūpinti vietoje.

Maloniai kviečiami visi tautiečiai iš toliau ir arčiau atsilankyti į šį linksmą Užgavėnių vakarą.

NOTTINGHAMAS

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 18 d. 6.30 val., (šeštadienį) rengiamas platesnio masto Vasario 16 d. minėjimas, kuris įvyks Meadows Community Centre, Nottingham. Programoje J. Zoko paskaita. Meninę dalį išpildo Bradfordo skautai, vadovaujami J. Traškienės ir paskirų šakų vadų. Linksmajai daliai - šokiams gros lietuviškos muzikos kapela, vadovaujama K. Venskaus. Veiks baras su šiltais ir šaltais užkandžiais. Bus loterija. Kviečiame senus ir jaunus, iš arti ir toli dalyvauti šiame parengime.

Sekmadienį, vasario 19 d., 12.15 val. pamaldos St. Patrick bažnyčioje. Bus atlaikytos šv. Mišios už Lietuvos savanorius karius, krituosius kovų lauke. Pamaldas laikys kun. J. Kuzmickis. Kviečiame visus dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

MŪSŲ MIRUSIEJI

Trijų savaičių bėgyje Š. Anglijoje mirė net keturi lietuviai, kurių mirtis paliko ne mažą spragą netaip gausiose kolonijose.

A.A. Marija Ragauskienė, ilgą laiką gyvenusi Rochdalėje, visą laiką sielojosi Lietuvoje likusia šeima. Pati ne kažinkiek beuždirbdama, laikas nuo laiko siųsdavo savo šeimai rūbų bei maisto siuntinių, vis galvodama, kad kada nors galės su savaisiais susitikti. Deja, sunki vėžio liga juo to liau, juo labiau ją vargino, kol ilgesniam laikui paguldė ligoninėje. Čia, lankoma savo šeimininkų p. Sasnauskų, pažįstamų ir kunigų, po sunkių kančių gruodžio 21 d. užmigo amžinu miegu. Nors vylėsi Kalėdų šventes praleisti namuose, tačiau Kūčių dieną gausaus lietuvių būrio buvo palydėta į Manchesterio lietuvių kapus. Koplyčioje gedulingas Mišias atlaikė kun. J. Kuzmickis, kuris kartu su kun. V. Kamaičiu palydėjo į amžino poilsio vietą. Visais laidotuvių reikalais gražiai rūpinosi p. Sasnauskai, vykdydami velionės paliktąjį testamentą.

A.A. Petras Umbrasas, visą laiką gyvenęs Huddersfielde, Kūčių vakare triūsėsi virtuvėje, išleidęs savo nuomininką vengrą Kalėdų atostogų. Būdamas 63 metų amžiaus ir turėdamas silpną širdį, staiga sugriuvo ir krisdamas ranka užkabino gazinio virtuvės pečiaus čiauptus. Paleistas gazas, nesant kam pagelbėti, užnuodijo velionį, kuris taip troško gyventi ir susitikti su žmona ir dviem dukrom, likusiom Lietuvoje. Jau jis buvo daręs žygių žmoną pas save atsiimti... Kai po Kalėdų, gruodžio 27 d., nuomininkas grįžo namo, jis rado savo šeimininko atšalusį kūną. Visais laidotuvių reikalais rūpestingai pasirūpino J. Račys, vykdydamas savo bičiulio testamentą. Velionis buvo palaidotas gruodžio 31 d. Huddersfieldo kapinėse, kur jį palydėjo lietuvis kapelionas, pasakęs atsisveikinimo žodį, ir gausus būrys lietuvių.

A.A. Elena Bliūdžiuvienė buvo visų Nottinghamo lietuvių patrijarkė — gim. 1875 m. rugsėjo 11 d. Alseikių k. Švėkšnos v., Tauragės apskr. Kai prieš kelerius metus J.E. Nottinghamo vysk. E. Ellis dalyvavo vietos lietuvių šventėje, jis išskyrė velionę iš kitų tarpo ir suteikė jai specialų palaiminimą.

Palikusi Lietuvoje vyrą, kartu su dviem dukterim laikinai pasitraukė į Vokietiją. Ten, supratusi, kad kelio atgal nebėra, labai pergyveno ir visą laiką dėl to sielvartavo. Vyras, kurio 60 ha ūkis buvo įjungtas į kolchozą, mirė 1951 m. Velionė kartu su abiem dukterim persikėlė į Angliją ir įsikūrė Nottinghame, savuose namuose. Kada tik galėjo, lankė bažnyčią, niekuomet neapleisdama lietuviškų pamaldų. Tačiau prieš porą metų ją ištiko širdies smūgis; nors ir atlaikė smūgį, betgi ligi mirties liko be žado. Tačiau visą laiką turėjo pilną sąmonę ir kiekvieną savaitgalį namuose priimdavo Šv. Komuniją. Gruodžio 27 d. anglas kunigas velionei suteikė paskutinius Sakramentus, nes senutė jau buvo be sąmonės. Pasikankinusi kelias dienas, mirė sausio 3 d. vakare abiejų savo dukterų ir anūkų akivaizdoje. Duktė Elena visą ligos laiką nedirbo ir, būdama namuose, kiek įmanydama slaugė. Velionė buvo palaidota sausio 7 d. po gedulingų Mišių, kurias už jos vėlę aukojo St. Patrick bažn. klebonas kun. Soar. Kapinėse atsisveikinimo žodį tarė kun. Soar ir DBLS Notting hamo sk. pirm. K. Bivainis.

A.A. Juozas Velyvis, 41 metų amžiaus viengungis vyras, gyveno ir dirbo Keighley. Nors karo metu gavo reumatizmą, kuris sužalojo jo rankas, bet mėgo dailidės darbą ir visą atliekamą laiką ką nors dirbinėjo tai sau, tai pažįstamiems. Sausio 5 d. pasijuto blogai: pakilo karštis, ėmė skaudėti galvą. Penktadienį dar mėgino eiti į fabriką, bet iš ten buvo parvežtas namo. Namų šeimininkas lietuvis, matydamas, kad liga vis kiečiau spaudė Juozą, nuvežė jį į ligoninę. Konstatuotas smegenų uždegimas. Gelbėti jau vėlu. Ligoninės kapeliono aprūpintas paskutiniais Sakramentais, mirė sausio 8 d. Už a.a. Juozo vėlę kun. J. Kuzmickis sausio 11 d. Keighley bažn. atlaikė gedulingas Mišias, kurių išklausė beveik visi vietos lietuviai. Po to buvo palydėtas į kapines, kur kapelionas atliko paskutines apeigas ir pasakė pamokslą.

Amžiną atilsį duok mirusiems, Viešpatie!

JOANA SERAFINAITĖ

Skotijoj gimusi (Glasgove) ir augusi lietuvaitė, nuo jaunų dienų dirbanti lietuvių tarpe, įvairių paruošimų ir minėjimų organizatorė. Seniau vadovavo keletui chorų lietuvių kolonijose Skotijoj. Šiuo metu veda Glasgovo Blaivybės chorą. Pereitų metų lapkričio 6 d. Glasgovo ir apylinkių lietuviai pagerbė ją 25 metų darbo lietuvių tarpe jubiliejaus proga (to pagerbimo aprašymas buvo p.m. E.L. Nr. 48).

Balio Karvelio sklandytuvas bus gaminamas serijiniai

(E) Sklandytuvų specialistas inž. Balys Karvelis sukonstravo naujovišką sklandytuvą, kuris dabar pristatytas serijinei gamybai. Tai BK 6 modelis. Ilgasparnio sklandytuvo bandymai parodę labai gerus rezultatus.

SPAUDOS REIKALAIS

prašau kreiptis į

DAINORA, 49 Thornton Ave. London W.4.

Draugo kalendorius — 3.9 šil.

Plk. Urbonas — Žalgirio mūšis — 22 šil.

V. Biržiška — Praeities pabiros—46.6 š.

Prof. Eretas — St. Šalkauskis —1.9.4 sv.

V. Ramonas — Miglotas rytas — 14.8 š.

I. Šeinius — Vyskupas ir velnias —1.2.0.

St. Yla — Ateitininkų vadovas — 1.9.4.

Žurnalas — Tautos praeitis — pirmos knyg. Nr. 2 — 1.2.0.

Pėteraičio — Liet. Anglų žodynas — 2.11.0. .....

Baravykas — Anglų Liet. žodynas — 2.3.0.

Rimšelis — Tėvas Pijus — 0.14.8.

Sruoga — Dievų miškas — 1.16.8.

Trys ilgo grojimo plokštelės: Bostono lietuvių choras dainuoja, Vakaruškininkės dainuoja (abiejose plokštelėse po 17 dainų), Rožės ir tylūs vakarai — šokių muzika. Prašau pasirinkti.

TAURAS

(A. Briedis)

88. GOLDSMITH AVE.,

LONDON, W.3.

Tel. ACO 9471

TAURUS TAURO PASIŪLYMAS

Kaip ir praėjusiais metais, taip ir šimet Tauras ateina į pagalbą savo tautiečiams, siūlydamas tik geriausios rūšies prekes už galimai žemesnę kainą. Avalynei 5%, nuo 10% iki 20% už įvairias medvilnines, šilkines, rajonines, vilnones „worsted" medžiagas. Avia laikrodžiams, Hohner akordijonams, taip pat ir visoms kitų rūšių prekėms. Nuolaida skaitoma nuo kainoraščio kainų. Proga tęsiasi 1961 metais nuo sausio 19 d. iki kovo 19 d.

Londono ir artimesnių apylinkių tautiečiams gera proga įsitikinti ir patiems pamatyti siūlomųjų prekių kokybę. Tik parašykite arba paskambinkite ACO 9471, paprašydami daugiau pageidaujamų prekių pasirinkti, ir viskas bus pristatyta į jūsų namus jums prieinamiausiu laiku. GARANTUOJAME, KAD IR PATYS PIRKDAMI NIEKADA NEPASIŪSITE PIGIAU GEROS KOKYBĖS PREKIŲ.

Taip pat galime paimti ir jūsų pačių supirktas prekes tiesiog iš jūsų namų.

Rašykite prašydami kainoraščių ir pavyzdžių.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470

Redakcijos ir Administracijos adresas: **1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.**

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.